

2016 nr 4
Fåglar
i Närke

Fåglar i Närke

Årg 40 2016 Nr 4

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning

Ansvarig utgivare: Ulf Jorner, Måbärsvägen 11,
703 75 Örebro. E-post: ulf.jorner@spray.se

Redaktionsgrupp

Åke Lorin Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro,
Tel. 019-24 49 32, 070-326 90 02.

E-post: ake.lorin@telia.com

Ann-Margret Elmroth, Tel. 019-32 01 83,
070-637 15 95. E-post: elmroth@telia.com

Marianne Johansson, Tel. 019-36 17 75,
070-656 63 69. E-post: marianne-j@telia.com

Anita Ahlberg, Tel. 070-717 72 32,

E-post: nitan_9000@hotmail.com

Adressändringar

sänds till: Närkes Ornitologiska Förening c/o

Åsa Bengtsson, Loggatan 13, 70228 Örebro.

Tel. 073-332 20 31, 019-33 35 27.

E-post: asa.bengtsson@orebro.se

Manusstopp

för Fåglar i Närke 2017 nr 1 är den 15 feb.

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening
av Sveriges Ornitologiska
Förening - BirdLife Sverige.

Medlem i Närkes Ornitologis-
ka Förening blir man genom att
sätta in årsavgiften på plusgiro

430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgif-
ten är för vuxen 200 kr, för familjemedlem 50 kr
(erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem
(13-20 år) 100 kr och för barn (1-12 år) 50 kr. Medlem
i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer
med fyra nummer per år.

NOF:s föreningslokal

För sammanträden och bibliotek finns vi i Föreningarnas
hus Slottsgatan 13A. För utställningsmateriel, holkar
m.m. används källarlokalen Hagmarksgatan 9, Örebro

NOF:s hemsida

www.birdlife.se/nofnet

Du är välkommen att besöka NOF:s hemsida där
du finner information om föreningens verksamhet.

**Upplev naturen närmare
med en kikare från oss**

Välkommen in!!

kikarproffsen

A-FOTO
BUTIK & ATELJÉ

Filarevägen 3 (Lillån) 019-250623 www.a-foto.se

Omslagsbild: **Stjärtmes** *Aegithalos caudatus* efter en akvarell av Staffan Ullström.

Text: Ann-Margret Elmroth

En stjärtmes kan beskrivas på olika sätt. Vad sägs om ”ulltuss med skaft”, ”det näpnaste som finns” eller ”en 14cm lång tätting med vit undersida och huvud, svart rygg och rödgrå skuldror”. Ett är säkert, den som en gång sett en stjärtmes på nära håll längtar efter att få se den igen. Den bästa tiden för en närmare granskning är just nu när dagarna är korta och tiden är knapp för den som letar efter insekter, larver och spindlar och som inte har gömt undan något matförråd medan utbudet är rikt som riktiga mesar har för sed. På vinterhalvåret tillryggalägger en stjärtmes långa sträckor, mest i närheten av en sjö eller något vattendrag där det finns tät strandskog, nere vid Oset t.ex. Ser du *en* stjärtmes bör du lyssna efter fler. De ger sig tillkänna med ett trestavigt lockläte, *srih-srih-srih* högt uppe i diskanten. Lättare att uppfatta är ett surrande *sirrrr* som hörs än här och än där. Fåglarna knäpper också där de drar fram. Sången påminner om blåmesens men den är spädare. Visserligen verkar de inte folkskygga men de gör intryck av att vara rastlösa. Man förlorar dem snart ur sikte. Hela familjen finns i flocken och den är inte liten. Honan lägger två omgångar ägg, varje gång med upp till 12 ägg. Hon ruvar 12-13 dygn och ungarna är kvar i boet drygt två veckor. Den första kullens flygfärdiga ungar hjälper till med att mata de yngre syskonen. Par som har fått sitt bo plundrat och förstört av en ekorre eller någon kråkfågel kan också vara behjälpliga. Boet är nästan lika konstfärdigt som pungmesens. Det hänger dock inte ner från en gren utan blir fäst i en grenklyka, görs av mossor som hålls ihop av spindeltrådar, maskeras med bark och lavar och kläs på insidan med fjädrar. Någon har räknat dem till 3000, uppger Roland Staav. Det är omfångsrikt till det yttre men den ruvande honan får sin stjärt lite snedvriden inne i det trånga innandömet. De ca tio vita äggen tar ju också plats även om de är små. När andra kullens ungar är flygga ger sig hela familjen ut på födosök. De klänger i träden, ibland upp och ner och ger sig också längst ut på smala grenar. De övernattar också tillsammans, tätt ihopkrupna och tryckta till varandra på en gren. Inte konstigt om vi blir varma i hjärtat vid mötet med denna lilla familjekära varelse.

Stjärtmesarna utgör en familj för sig och det finns sju olika arter av den som alla har en lång stjärt och är vita och svarta. I vårt land är den vanligare längre söderut och finns i Norrland endast i en del kustområden. Släktingar till vår stjärtmes finns i hela Europa och familjens utbredning sträcker sig i ett bälte genom Asien till Japan och Nordamerika. Dessa har ett brett streck över ögat, liksom för övrigt årsungarna. Stjärtmesen är stannfågel men flockar drar ibland söder- och västerut.

Foto: Marianne Johansson

Ordföranden har ordet

Ulf Jorner

Det här skall handla om dåtid, nutid och framtid. Och logiskt nog börjar det med dåtid. Närmare bestämt mars år 2003. Då kom, som vanligt, årets första nummer av Fåglar i Närke. Men just detta år med en ny redaktör och delvis nya redaktionsmedlemmar. Redaktören var Åke Lorin och två av redaktionsmedlemmarna var Ann-Margret Elmroth och Marianne Johansson. Stöttepelare som vid det här laget, om jag räknat rätt, har stått för 56 fullmatade nummer av FiN.

Efter så lång tid må det förlåtas mig att jag sett dem som en självklarhet, så när nu Ann-Margret och Åke meddelar att de stiger av är den första reaktionen förstås något i stil med ”kan de verkligen göra det?” Men när jag tänker efter så är jag självklart tacksam över alla de år som de troget arbetat för att ge oss en av Fågelsveriges bästa medlemstidningar. Och det tror jag att alla NOF:are håller med mig om!

Ann-Margret har under dessa år inte bara haft ansvaret för korrekturläsningen utan också skrivit, inte minst den fantastiska texten på sidan tre om numrets omslagsfågel, som alla dessa år (och för resten fler till) målats av Staffan Ullström. På ett mycket personligt sätt tecknas här ett fågelporträtt som inte står Stafans efter.

Åke har inte bara stått för innehållet utan har nästan hela den här tiden också skött lay-out-arbetet. Hur tidskrävande det senare har varit har nog en lekman svårt att föreställa sig. Lättare att förstå är då allt arbete som ligger bakom att fylla alla nummer med intressanta artiklar. Det ligger en hel del övertalning från Åkes sida bakom varje nummer. Förresten var min egen första insats för NOF att skriva en liten snutt i nr3/2005. På uppmaning av Åke.

Till Ann-Margret och Åke: Ett stort tack för era insatser! Till Marianne och Anita: Tack för att ni fortsätter ert arbete! Och till alla andra: Vill du hjälpa till att arbeta med FiN i framtiden, så hör av dig till mig eller någon annan i styrelsen!

Så till framtiden. I november hade NOFs styrelse något som vi kallade en framtidsdag. Bakgrunden var den att på våra vanliga styrelsemöten – vi har tio per år – hinner vi i stort sett bara sköta det löpande: Nästa vårs exkursioner, höstens inomhusmöten, ekonomins utveckling o.s.v. Visserligen blir det ju en del nytänkande, som t.ex. höstens möte om skogsfrågor med en paneldebatt, men ändå kände vi att vi behövde lyfta blicken. Inte bara göra saker rätt, utan också göra rätt saker, för att uttrycka det litet slagordsmässigt.

Vi avsatte alltså en lördag ute i Rånneå för att diskutera kring sex teman: Ekonomi och medlemsrekrytering, Fågelskydd, Exkursioner m.m., Medlemsvård, Samverkan med andra aktörer samt Utbildning och möten. På sätt och vis kan man se detta som en fortsättning på det arbete med en verksamhetsplan som vi redan har gjort. En grundbult var att inga beslut skulle fattas, utan att sådant skulle ske inom ra-

Forts på sid 4

NOF:s styrelse

Ordförande

Ulf Jorner, Måbärsvägen 11, 703 75 Örebro
Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55
E-post: ulf.jorner@spray.se

Vice ordförande, resor och inventeringar

Ronnie Lindqvist, Bertil Waldéns gata 6, 702 15 Örebro, Tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Åsa Bengtsson, Kassör, medlemsregistrering
Loggatan 13, 70228 Örebro. Tel 073-332 20 31, 019-33 35 27. E-post: asa.bengtsson@orebro.se

Kent Halttunen, Sekreterare, information. Nygård, Norra Folkavi, 719 91 Vintrosa. Tel. 070-216 11 30. E-post: kent.halttunen@tele2.se

Anna-Karin Törnblom, Exkursioner.
Lövstagatan 44 703 56 Örebro Tel. 070-688 91 61
E-post: a-k.tornblom@telia.com

Bengt Jalsborn, Utbildning, försäljning och lotterier.
Vallnäsavägen 3, 703 58 Örebro,
Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99
E-post: b.jalsborn@gmail.com

Suppleanter

Håkan Carlestam, Inomhusmöten. Engelbrekts-gatan 13B, 702 12 Örebro, Tel. 070-531 14 20
E-post: carlestam@gmail.com

Lars Johansson, Fågelskydd och exkursionsansvarig. Holländaregatan 22, 702 86 Örebro
Tel: 070-558 99 06,
E-post: lars.h.johansson@orebro.se

Krister Håkansson, Inomhusmöten.
Askers Bergamon 218, 715 94 Odensbacken.
Tel. 072-573 77 44. E-post: krha@telia.com

Kallelse till årsmöte 2017

- §1 Val av ordförande för årsmötet.
 - §2 Val av sekreterare för årsmötet.
 - §3 Val av två justeringsmän att justera årsmötesprotokollet.
 - §4 Fråga om årsmötet utlysts i behörig ordning (senast fjorton dagar före mötet).
 - §5 Föredragning av styrelsens årsberättelse och redovisning av räkenskaperna.
 - §6 Föredragning av revisionsberättelsen.
 - §7 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen 2016.
 - §8 Val av ledamöter i styrelsen (ordförande samt fyra ordinarie ledamöter för två år och två suppleanter för ett år).
 - §9 Val av två revisorer för 2017 samt två revisorssuppleanter (vardera för ett år).
 - §10 Val av valberedning (sammankallande och två ledamöter).
 - §11 Fastställande av budget för 2017.
 - §12 Fastställande av årsavgift för 2018.
 - §13 Ärenden som styrelsen förelägger årsmötet.
 - §14 Av medlem skriftligt framställt, motiverat förslag som kommit styrelsen tillhanda före den 15 januari 2017.
 - §15 Övrigt av medlem framställt förslag, som styrelsen tagit ställning till.
 - §16 Årets Gulsparv.
 - §17 Övriga frågor.
- Efter årsmötet fortsätter kvällen enligt programmet för inomhusmöten.

Välkomna!

Från sid 2

men för de ordinarie styrelsemötena.

När vi avslutade mötet var alla deltagare överens om att det hade varit väl använd tid. Och förresten, vi hann med en kort lunchpromenad, som bl.a. gav drygt hundra sträckande gråtrutar, hundratals gäss, mest säddito men även några bläsgäss. Och en havsörn som skrämde upp gässen samt en ryttlande fjällvråk.

Vad kom vi då fram till? Ja, som sagt är inga beslut fattade. Men vi diskuterade bl.a. nya sätt att kommunicera med NOF:s medlemmar. T.ex. skulle vi kunna få möjlighet till snabb kommunikation, visserligen bara till dem som har smarta mobiltelefoner, om mer eller mindre spontana utflykter. Vi diskuterade också nya former av kurser och utbildningar.

Vad gäller fågelskyddsarbetet pratade vi en del om mer praktiskt arbete. Vi är ganska bra på att svara på remisser, men ser man tillbaka så har fågelskådarna i Närke förr arbetat mycket mer med händerna. Ornitologiska Klubben uppförde inte bara ett fågeltorn (ett gammalt luftvärnstorn) vid Oset, utan röjde sly och gammal vass. Någon satte upp strömstareholkar, andra tornfalksholkar. Kanske skulle detta kunna bli en ny(gammal) verksamhetsgren för NOF?

Bland de mer vilda idéerna var att ordna en skådarpub med frågesport, nej förlåt, naturligtvis quiz, Inte helt originellt kanske. Jag har själv varit med på ÖOFs skådarpub på Öland och Ornitologiska Klubben hade sin första frågesport med fågeltema den 19 december 1947. Men håll utkik efter en eventuell inbjudan. Naturligtvis med alla möjligheter att dricka alkoholfritt.

Inför framtidsdagen inbjöd vi via hemsidan medlemmarna i NOF att komma med idéer. Det kom tyvärr inga, men det är inte för sent än. Inga uppslag är dömda på förhand!

Så återstår det bara för mig att önska God Fortsättning och Gott Nytt År. Det vill säga om redaktionen för FiN lyckas få ut det här numret i mellandagarna. Men varför skulle de inte det, när det lyckats i 13 år tidigare? 🐦

Redaktionsmedlemmar slutar

Under slutarbetet med FiN nr 3 har redaktören, Åke Lorin och korrekturläsaren, Ann-Margret Elmroth underrättat NOF:s styrelse om sin förestående avgång från redaktionen. De kommer att arbeta färdigt nummer 4 (detta nummer) men önskar att därefter bli ersatta med andra personer. När detta skrivs har efterträdare ännu inte utsetts varför du som känner för att rycka in och hjälpa till med arbetet i redaktionen gärna får anmäla ditt intresse till styrelsen.

Ann-Margret och Åke tackar för sig efter 13 år. De tackar er läsare för att ni stått ut med dem och önskar kommande redaktion lycka till. 🐦

Nya NOF-medlemmar

Sedan förra numret av FiN har till och med aug. nedanstående medlemmar registrerats.

Susanne Runesson Smedstorp. Örebro.
Kajsa Johansson Salsmästareg. Örebro.
Lasse Eklund Vedevåg.
Marcus Frisendahl Bondevrak Stora Mellösa.

Välkomna till föreningen!

Tretton år med Fågelakuten

Leif Sandgren, text och foto

Tretton år har gått sedan Fågelakuten öppnade som en av många aktiviteter i Närkes Ornitologiska Förening. Dessförinnan hade fågeldoktorn Staffan Ullström himself haft rehabilitering av vilt i sina voljärer men i och med Fågelakutens tillkomst fick SU hjälp med transporter och med den omedelbara akutvården.

Efter det att Sven-Åke Josefsson tyvärr gått bort efter en tids sjukdom, är vi nu följande fem personer som rycker ut eller tar hand om

skadade eller övergivna fåglar, men även några mindre däggdjur:

Staffan Ullström, Gällersta

Leif Sandgren, Örebro

Ulla Wallin, Frövi

Tage Carlsson, Vretstorp

Leif Bertilsson, Fjugesta

Årligen rapporterar vi till KfV, *Katastrofhjälp Fåglar och Vilt* med vilka vi har ett nära samarbete och där SU och LS gått kurser. Redan 1979 träffades några personer i Skåne för att diskutera bildandet av en förening som skulle ha som sin uppgift att ta hand om skadade fåglar. Till en början inriktades arbetet till största delen på oljeskadade fåglar. Men det visade sig snart att det fanns ett stort behov av att även ta hand om andra skador, inte minst förgiftningsskador, som var allmänt förekommande på den tiden. KfV fick omedelbart mycket bra kontakt med kommunerna i Kristianstad och Bromölla, och med Räddningstjänsten i Kristianstad vilka upp-lät lokaler för tvättning och rehabilitering av fåglar.

Kommentarer till tabellen

Totalt har vi behandlat 466 patienter, 333 fåglar av 72 arter och 133 däggdjur av tre arter. Av dessa har vi kunnat frisläppa 264 vilket gör 56,7 %. Övriga har vi varit tvungna att avliva eller så har de dött av sjukdom eller av sina skador. Eftersom vi rapporterar till KfV-Riks vet vi att överlevnadsprocenten 56,7 ligger över genomsnittet för landet i övrigt. Men vi har ju heller inte svårare fall. som oljeskadade fåglar eller övergivna sålkutar vilket kan förekomma framför allt längs syd- och västkusten.

För att kunna etablera ett närmare samarbete i landet och bättre kunna byta erfarenheter bildades år 1997 KfV:s Riksförbund med nuvarande säte i Bromölla. Detta förbund har långt gående samarbete med olika myndigheter såsom Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Kustbevakningen. I samband med Riksförbundets bildande övertogs all kursverksamhet, informationsbrev till medlemmarna samt faktapärmen med råd och anvisningar för rehabiliterare. KfV-Riks håller årligen kurser i rehabilitering runtom i landet. År 2015 hölls en kurs i Föreningarnas Hus här

Tabell över 13 års behandlade patienter

Fåglar	totalt	fri-släppta
Skäggdopping	2	1
Storskarv	2	1
Knölsvan	4	1
Sångsvan	3	1
Sädgås	1	0
Grågås	1	0
Kanadagås	1	0
Gräsand	15	12
Kricka	1	0
Havsörn	2	0
Fiskgjuse	2	2
Kungsörn	1	1
Brun kärrhök	5	2
Fjällvråk	2	2
Ormvråk	18	9
Bivränk	1	1
Sparvhök	16	7
Duvhök	19	12
Tornfalk	11	6
Lärfalk	3	1
Sothöna	1	1
Trana	1	0
Strandskata	1	1
Storspov	1	0
Morkulla	3	1
Enkelbeckasin	1	0
Skrattmås	2	0
Fiskmås	16	11
Gråtrut	3	1
Sillgrissla	1	1
Tordmule	1	0
Tamduva	15	9
Ringduva	9	7
Turkduva	2	0
Turturduva	1	0
Brevduva	3	2
Kattuggla	48	34
Berguv	4	3
Lappuggla	1	0
Slaguggla	1	0
Hökuggla	3	1
Päruggla	2	1

Fåglar	totalt	fri-släppta
Sparvuggla	8	4
Hornuggla	8	3
Nattskärja	1	1
Tornseglare	22	16
Kungs fiskare	1	0
Spillkråka	2	0
Gröngöling	5	1
Större hackspett	3	1
Strömstare	1	1
Sidensvans	1	0
Rödhake	1	0
Taltrast	1	0
Rödvingetrast	1	1
Björktrast	4	3
Koltrast	7	0
Grå flugsnappare	1	0
Svartvit flugsnappare	2	0
Talgöxe	4	3
Blåmes	5	5
Trädkrypare	1	0
Skata	2	0
Nötskrika	1	1
Kaja	7	2
Korp	2	2
Bofink	1	0
Grönfink	3	1
Domherre	4	2
Stenknäck	2	1
Praktrosella, burfågel	1	1
Myskanka eller möjligen hybrid	1	1
Övrigt vilt		
Nordisk fladdermus	7	3
Gråskimlig fladdermus	9	5
Igelkott	117	74
Summa	466	264

56,7%

Spillkråka med förlamade ben

Lärkfalk med "halv" vinge

i Örebro. KfV-Riks ger ut medlemstidningen KfV-kontakten och sammanställer årliga rapporter från de över 80 rehabiliterarna i landet.

KfV-Riks etikregel

säger att "vilda djur som rehabiliteras skall tillbaka till naturen. Undantag kan göras för rehabiliterade exemplar av utrotningshotade arter, friska eller invalider, som inte kan släppas och som kan behövas i uppfödningsprojekt eller liknande. Andra djur med kvarstående men – som gör att de inte klarar ett liv i frihet – skall avlivas".

Kontakter med allmänheten

Under 13 år hinner det hända en hel del. Även för oss på Fågelakuten. Mängder med telefonsamtal. Vi fem inom Fågelakuten får grovt räknat var och en runt 150 samtal om året. Det blir många det under 13 år! Många gäller frågor om fågelbord och fågelmat, om holkar,

Tornseglarunge som ramlat ur boet

ringmärkta fåglar, hemlösa igelkottar, yrvakna fladdermöss, tillsynes övergivna harungar och mycket annat. Några kan vara rätt lustiga, eller vad sägs om hunden som kissar i sängen, grävlingen som ramlat i trädgårdspoolen eller kanske den yngling som frågade "Jaa, hääj alltså, finns det nån veterinär eller nåt sånt där, typ"? Jag kan nämna också att vi har ett bra samarbete med polisen, som larmar oss ibland och med Djurkliniken i Vivalla och med andra veterinärer.

Ett antal uttryckningar för att hämta fåglar eller annat vilt blir det årligen. Många djur för rehabilitering får vi också levererade till dörren. Några fåglar har avlivats på plats. Det gäller t.ex. den trana som i april 2014 hittats i Hardemo med söndertrasade ben efter att ha flugit på en elledning. Efter tel.samtal från polisen kunde vi mobilisera en styrka om Tage, Mårten och Pierre som ryckte ut för att förkorta lidandet för tranan där den låg helt oförmögen att resa sig (Mårten har varit skyddsjägare). Andra avlivningar har varit t.ex. en hornuggla som trasslat in sig flera varv i taggtråd, en berguv med avsliten vinge efter att ha kört på en elledning i Kumla och en svårt mink-

biten kricka.

En ganska dramatisk händelse var det att få in en grävling i den igelkottalåda där jag hade tre småkottar för uppfödning. Lådan har ett isolerat innerum för igelkottar som vill gå i dvala för vintern. Lådan har en litet labyrintisk ingång till det inre rummet. Jag tyckte den morgonen att något var fel, det var liksom krasat utanför och när jag lyfte på locket såg jag grävlingen därinne. Men inga igelkottar, dem hade han ätit upp! Grävling är bland de största hoten för igelkott. Snabbt på med locket, sten framför ingången och telefon till kommunens skyddsjägare för hjälp. Efter tillstånd från Polisen kunde jägaren avliva grävlingen med ett pistolskott. Men igelkottaungarna! Jaa, det var för sorgligt och jag kände mig riktigt skadad.

Två återfynd

I det tillstånd för rehabilitering som vi har från Länsveterinären anges att frisläppta fåglar bör vara ringmärkta. Detta har hittills gett två återfynd. Först den fjällvråk som vi skrivit om tidigare (se FiN nr 1/2009). Den som i fe-

bruari 2007 lämnades in med skadad *vänstervinge* och som efter behandling mot larver och inflammationer kunde släppas i april. I september var det dags igen. Nu hittades den med bruten *högervinge*, elledningar på Kumlagårdens skördar sina offer. Den gången gick det inte att rädda fågeln utan den dog nästa dag.

Återfynd nr två rapporterades i maj i år. En trafikskadad fiskmåls hämtades in till Fågelakuten i maj 2014 men kunde släppas efter några dagar. I maj 2016 hittades den trafikdödad på Gräsgatan i Örebro, nästan på dagen två år efteråt. även trafiken skördar sina offer.

Tack

Tack till Djurkliniken Annalysen i Vivalla för ett nära samarbete och för kostnadsfria konsultationer och röntgenundersökningar.

Tidigare artiklar i FiN

2003 nr 3 Fågelakuten har öppnat
2009 nr 1 Sex år med Fågelakuten.
2012 nr 4 Blyförgiftad havsörn.
2015 nr 4 Missbildad ormvråk. 🐦

Isabellastenskvätta i Närke

Ake Lorin

*En kort återberättelse av text
från NOF:s hemsida*

Den 28/9 var Birdnerds (Birgitta Dawidsson och Håkan Svensson) som vanligt ute för att fotografera fåglar. De färdades på den östra sidan av sjön Tysslingen och strax efter gården Hättinge fick de möte och tvingades stanna. Då upptäckte de en stenskvätta som de fotograferade i tron att det var en vanlig stenskvätta. Den orädda fågeln fanns ute på den plöjda åkern, berättar Håkan.

Foto: Birdnerds

På kvällen beslutade de i alla fall att lägga ut bilder på fågeln, följt av ett ? på artportalen och ganska snart såg de att just denna bild ådrog sig ett stort intresse. Flera duktiga skåda-

re ansåg att den ”lukade” lite grann isabellastenskvätta. Andra menade att den hade flera karaktärer som tydde på att det absolut var en isabellastenskvätta.

Håkan och Birgitta har nu i alla fall blivit ombedda att ta bort frågetecknet på Artportalen då de flesta menar att det rör sig om en isabellastenskvätta. Närkes första observation av denna art och den första för året i Sverige kunde konstateras. 🐦

Vem vill du ska bli Årets Gulsparv?

Förra året fick Ami Sundén, Annika Lorin och Åsa Bengtsson ta emot priset som Årets Gulsparv. Det är ett pris som Närkes Ornitologiska Förening delar ut till personer som har gjort insatser inom fågelintresse, fågelskydd eller fågelforskning.

Ami, Annika och Åsa fick 3000 kronor varadera och en snygg akvarell av konstnären Stefan Gustafsson.

Priset som Årets Gulsparv 2014 gick till Olle Liljedahl och 2015 fick Märkplats Venan ta emot priset för deras mångåriga arbete med

ringmärkning. Priset på 10 000 kronor togs emot av Leif Sandgren.

Nu är det dags att nominera lämpliga kandidater till Årets gulsparv. Det ska delas ut i samband med årsmötet i februari. Vem tycker du har gjort sig förtjänt av priset? Ta kontakt med någon i styrelsen och presentera din kandidat. 🐦

Staffan Ullströms 100:e förstasida till FiN

Ann-Margret Elmroth

För många fågelskådare i Närke är det en högtidsstund när FiN kommer med posten. Numera är föreningstidningen inte inlagd i kuvert utan det första vi ser är ett fågelporträtt. Vi tar det för givet att vi då ska få betrakta en unik bild av en fågel från vår omnejd. Hundra olika fåglar har vi fått i vår hand. Vi gläds åt det exakta återgivandet och detaljrikedomen. Artbestämningen klarar vi för vi har själva sett en sådan fågel i just den situationen och i den omgivningen någonstans i våra fågelmarker. Vi anar att bakom återgivandet måste

Studiecirkel 2017

Närkes Ornitologiska Förening kommer under våren att ge den traditionella nybörjarcirkeln för sjunde året. Cirkeln arrangeras i samarbete med Studieförbundet.

Börja skåda fågel

Studiecirkel - inomhusträffar varvat med fågelutflykter - för de som är intresserade av fågelskådning på nybörjarnivå. Det blir totalt tio träffar under mars, april och maj. Föredelsevis tisdagar men också några söndagar.

Första mötet är tisdag den 14 mars kl. 18.00

i Studieförbundets lokaler i Föreningarnas hus på Slottsgatan 13A, Örebro.

Ledare är Åsa Bengtsson och Ami Sundén.

Anmälan sker till Studieförbundet tel. 019-16 83 10 eller 16 83 13 eller mail: carl.eriksson@studieforamjandet.se. Upplysningar om kursen kan också fås genom Ami eller Åsa, tel. 070 9447300 resp. 073 3322031.

det finnas idoga studier, vaken och konstnärlig blick och en skicklig och oförtruten penna och pensel.

Med anledning av just det hundraedde omslaget på FiN har Marianne Johansson och jag besökt **Staffan Ullström** och hans fru Kristina i deras hem i Gällersta. Vi tar oss friheten att på vägen upp till huset ta en omväg till höns huset för vi vet av erfarenhet att Staffan kan vara där. Hönsen spatserar omkring på hönsmanér och den färggranna tuppen bevakar dem. Men ingen Staffan. Inte heller i sin ateljé är han men han tar emot oss vid ytterdörren. Nu följer en trivsamt stund vid kaffebordet i köket. Vi är naturligtvis nyfikna på hur de bär sig åt för att hinna sköta om sitt hem med alla de byggnader som hör till "ett ställe" på landet så minutiöst prydligt och ombonat. De tycks ha funnit ett sätt att samverka och lämna varandra fritt utrymme när det behövs. Vi häpnar över Staffans alla intressen. Han inte bara ritar och målar, han lagar också mat, skjutsar Kristina dit hon vill, ger hönsen mat och tittar till de två hästarna. Han är ju också vår fågeldoktor och måste vara beredd på att fara och hämta en skadad fågel någonstans och sedan se till att den kan återvända till ett liv i det fria. För det ändamålet har han byggt en rymlig voljär på ägora. Där har även stora fåglar möjlighet att träna upp sin flygfärdighet efter en ack så vanlig trafikskada.

Trots att Staffan avstår från storskådarnas elektroniska hjälpmedel har han god koll på vad som rör sig i markerna. Han vet var han ska hitta det han söker och kan ge exakta informationer till den fåkunnige. Han för förstås noggranna anteckningar. Fåglar är nog hans kraftkälla, plus familjen förstås. Förutom de växlingar som dygn och årstider för med sig är det musiken som ger rytm åt hans tillvaro. Han är uppbunden av repetitioner med Kvismarkvartetten och med Gällersta församlings kyrkokör. När andan faller på far han till Öland, Västkusten eller Falsterbo. I fjällen är han hemtam, delvis tack vare den mångåriga vänskapen med Ingemar Lind och Torbjörn Arvidson. Vi blir knappast förvånade när han

På ovanstående bild ser ni hur Staffans första bild till tidningen från 1992 nummer 1 såg ut. Den målades först i färg så vi får i vårt inre föreställa oss hur vacker den är nyanländ flugsnappare och fräscha äppleblad som motiv. På den tiden trycktes hela tidningen i svartvitt.

Det första omslaget i färg trycktes i FiN1995 nr1 där vår landskapsfågel gulsparven avporträtterades. I FiN2015 nr4 trycktes de första färgbilderna i inlagen. Den uppmärksamme kanske har observerat att inlagen fortfarande har knappt häften av sidorna i svartvitt. Skälet till detta är kostnaden.

lite motvilligt erkänner att han då och då tar nätterna till hjälp för att hinna med en och annan beställning från ett naturboksförlag.

Vi ber att få följa med till ateljén. Visserligen tror Staffan att vi inte tål att se oordningen där men ger med sig. Han har förberett anskaffandet av fyra nya bokhyllor. Att han är en bokälskare framgår av att ena långsidan upptas av fullproppade hyllor och nu har han måst belamra golvet med kartonger och boktravar. Överallt finns fågelfoton. En förberedelse inför porträtteringen av en fågelart är att Staffan

Staffan visar upp sin mobiltelefon med gummisnodd när han sitter i köket. Den lär fortfarande fungera.

Foto: Marianne Johansson

fotograferar den i olika sammanhang. Av talgoxen som vi andra kanske tycker ser likadan ut jämt har han en hel kartong med olika foton. Staffan låter framkalla papperskopior som han studerar ingående och sedan vidtar skisserandet. När han blir nöjd med en version byter han skrivbord och påbörjar färgsättningen. Så här års är det julkort med fågelmotiv som gäller.

Bildgåtan

Anita Ahlberg

Bilden visar en uppförstorad liten del av en fågel. Gissa vilken art det är. Ni kan hitta svaret längre ned i tidningen.

www.stefan-gustafsson.se

Det är upplyftande att lära känna människor som lyckats utforma sitt liv till något helgjutet. Och som tycks ha förverkligat sina drömmar. Staffan är en sådan. De rödmålade byggnaderna med inredning i trä vittnar om pietetsfullhet och handens skicklighet. Det är som om upplanningen Staffan vill visa sin tacksamhet för att han för 30 år sedan fick träffa Gällerstabon Kristina genom att på bästa sätt ta tillvara allt som hon fört med sig till deras gemensamma liv. Att han dessutom är en sann volontär i sin fågeldoktorsroll och sin självpåtagna uppgift att skapa ögonfågnad för alla NOF-medlemmar gör honom förtjänt av titeln människovän och fågelvän. 🐦

Öland – fåglarnas och de starka vindarnas ö

Thord Eriksson och Christer Tegelid

Den traditionella höstresan till Öland i Närkes Ornitologiska Förenings regi den 13 oktober – 16 oktober 2016 företogs som numera sker med två hyrda minibussar med plats för åtta personer i varje och upphämtning av deltagarna vid respektive hemadresser där så är möjligt. Och som traditionen bjuder ska det fikas i lugn och ro i Kisa. Men denna start blev inte så!!! När första rapporten kom om azurmesen trodde de flesta i gruppen att det var fel i rapporteringen från Bird-Alarm. Men det kom flera rapporter så det blev en snabbfika med snabbavgång och snabbkörning direkt till Grönhögen på södra Öland.

Skribenter till äventyren på Öland utses enligt den gamla sedvänjan att de som är med för första gången skriver rapport Och de som hade tur och var med för första gången är Thord Eriksson och Christer Tegelid, Thord har skrivit

om torsdagen och lördagen och Christer om fredagen och söndagen

13/10 Torsdag - Vilken dag!

Fyra nya arter för några av deltagarna på NOF:s resa till Öland vecka 41 redan första eftermiddagen.

Avresan från Örebro skedde ca 07.30 och efter att ha hämtat upp Anders Eriksson i Askersund var vi klara för avfärd.

I vår buss fanns åtta förväntansfulla fågelskådare och förväntningarna blev inte mindre när den ena efter den andra udda arten rapporterades från Öland på Bird alarm. När vi lämnade café Columbia i Kisa var alla goda smörgåsar uppätna och vi fick bråttom för att komma till Grönhögen. Hoppet började stiga om att en azurmes skulle finnas kvar där. Ett bilbälte som krånglade struntade vi i, nu fanns ingen tid för att fixa detta. Fler fikastopp eller toastopp var det inte heller tal om utan snabbast möjligt till Grönhögen var det som gällde.

Storskarv blev första arten efter att vi passerat toppen av Ölandsbron. Vinnare blev Anders Eriksson.

Väl framme på Öland såg vi två rödglador från bilen utan att vi saktade in nämnvärt, vi siktede ju in oss på häftigare arter. Vi blev också snart rikligt belönade. Taigablåstjärt på ca 5 m avstånd, azurmes nästan lika nära, dvärgsparv också på nära håll. Senare fick vi också en fin obs av en vitgumpad buskskvätta, också det på ganska nära håll. Oj! Nu höll jag nästan på att glömma jordugglan som jagade över Grönhögens golfbana, den svarta rödstjärten och de utsvultna kungsfåglarna på mindre än en meters avstånd som vi såg medan vi kollade på azurmesen.

Ett kort ögonblick funderade vi även på att försöka hitta den sibiriska järnsparven men insåg snart att vi inte orkade med fler intryck denna fantastiska dag. Dessutom började det mörkna.

Hur var vädret då, kanske ni undrar? Svaret är att det hade vi ingen aning om. Vädret hade vi inte tid att ägna oss åt.

Dvärgsparven som sågs i Ventlinge

Foto: Birdnerds

Azurmesen från golfbanan i Grönhögen

Foto: Birdnerds

Den vitgumpade buskskvättans som sågs i Skärlöv

Foto: Birdnerds

Kvällen avslutades med en gemensam middag och summering av dagen med samtliga 14 nöjda deltagare som alla varit med och sett dessa arter.

Sex personer åkte i en annan minibus men gruppen hölls ihop på ett föredömligt sätt av Ronnie Lindqvist, tillika guide och chaufför. Marianne Johansson höll ordning på alla deltagare och arter.

Vi var lika nöjda med dagen som ICA-handlaren i Degerhamn som hade affären fylld av ornitologer och som liksom vi önskade att vecka 41 aldrig skulle ta slut.

Totalt 51 arter såg vi denna fantastiska dag trots att vi bara skådade i 3,5 timme. I den tiden ingick en kort fikarast som vi trots allt hann med vid Grönhögens Golfbana.

14/10 Fredag

Tidig morgon efter en natt då inte alla sovit så bra, alltför uppfylla av fantastiska upplevelser dagen innan. Vi tog oss från Grönhögen ner till Södra udden i gryningen, där vi tillbringade ett par timmar. Mängder av sträckande småfågel yrde omkring i den hårda ostliga vinden och ute på havet såg vi en hel del änder, gäss och vitfågel. En gofika på Fågel Blå satt fint efteråt. Vi fyllde på med energi och värmden våra genomblåsta lemmar.

På förmiddagen drog vi upp efter östra kusten och gjorde ett försök att hitta ytterligare en östlig raritet vid Segerstads fyr. Den sibiriska järnsparven som setts här ville tyvärr inte samarbeta den här gången. Vi fick åka vidare utan att ha sett den rara pippin.

Trötta fåglar. Under eftermiddagen

strövade vi i Södra lunden. Lugnt och stilla, utan den hårda vinden, strosade vi där. En vacker kaukasisk rödstjärt visade födosökande upp sig, jättefint och länge, nära muren mot Schäferiängarna. Överallt såg vi uttröttade kungsfåglar, gårdsmygar, trädkrypare och rödhakar som letade föda efter en ansträngande flyttning. Kungsfåglarna var särskilt orädda. Vi fick vara försiktiga så vi inte klev på dem.

Sibirisk järnsparv. Sent på eftermiddagen gjorde vi ett nytt försök på en sibirisk järnsparv. Fågeln var rapporterad från Parboäng strax söder om Grönhögen. Den här gången tog det inte så lång stund innan den visade sig på en strandäng och hela gruppen kunde kort beskåda ytterligare en östlig raritet. Som om det inte räckte med det, så fick vi sedan en njutobs på en hökuggla i Grönhögen.

Gemensam middag på Kvarnkrogen i Grönhögen innan vi sammanfattade dagen och räknade arter före sänggåendet. Det blev 92 arter totalt.

15/10 Lördag

Denna dag vill vi helst stå i lä, åtminstone i Ottenby. Det blåser ca 9 m/s, och i byarna ca 15 m/s. Avfärden från Södra Bruket, 13 km från Ottenby, sker 06.32 och vi hinner se den fint upplysta löktavlan med blå slingor i Ventlinge i mörkret.

Blåsten gjorde det lite svårt att skåda fågel. Trots detta lyckades vi hitta meningsfull skådning, förutom de arter som vi sett tidigare dagar fick några av oss se dvärgmåss och tordmule vid Ottenby denna morgon.

Fikapaus blev det på Fågel Blå nära

Taigablåstjärten i Grönhögen vid f.d. hönseriet

JanOlov Ragnarsson

Den Östliga art av rödstjärt näringssökte vid Södra Lunden

Foto: Gunnar Eriksson

Sibirisk järnsparven såg vi vid Parboäng badplats

Foto: Birdnerds

Dvärgmås 1k sågs i Gräsgårds hamn

Foto: Gunnar Eriksson

en halvtimme efter den sedvanliga rusningen som inträffar kl. 9.00 när de öppnar. Det blev som vanligt smörgås och wienerbröd för de flesta.

Ottenby gravfält blev vårt nästa stopp där vi spanade efter den härfågel som vi fått tips om, dock utan resultat. Vi kunde ju knappast ha samma lycka som tidigare dagar och denna dag visade sig vara en mera normal dag vad gäller fågelskådning. Efter försöket med att upptäcka härfågeln begav vi oss till Väderstadsviken där vi hittade vattenrall, kustpipare och större strandpipare, gravand, skäggmes, bläsgäss mm.

Efter vårt besök på Naturbokhandel i Stenåsa blev det lufsa eller strömming till lunch.

Vid Triberga såg vi ett stort antal ljungpipare och vid Stenåsabadet bl.a. några stjärtnesar. Norr om Skärlöv vid en talldunge sökte vi förtvivlat efter en kungsfågelsångare i över en timme utan resultat. Sedan vi varit där blev den förstås åter upptäckt.

Dagen räddades så småningom av en ung dvärgmås som uppehöll sig vid Gräsgårds hamn och som vi kunde iaktta på mycket nära håll under lång tid, födosökande och nästan stillastående i den kraftiga motvinden.

Kvällen avslutades med hämtpizza från Kvarken i Grönhögen.

Totalt fick vi ihop 88 arter denna dag.

16/10 Söndag

Städning av våra rum på vandrarhemmet innan vi som vanligt rullade ner till Södra udden. Även den här dagen fick vi söka lä för att komma undan den starka vinden. Det har blåst rejält alla dagar. Det kan ju vara

lite svårt att skåda i hård vind, men den envisa ostliga vinden har också fört med sig mängder av fåglar från öster. Fina sträck av bl a lommar och alfåglar. Bland mängderna av vitfågel lyckades vi vaska fram en kaspisk trut. Efter ett par timmar, och en sista förmiddagsfika på Fågel Blå, påbörjade vi resan hemåt.

I Albrunna gick vi omkring ett tag och letade en härfågel som setts där. Vi fick se en nötkråka, men härfågeln ville inte visa sig. Vi stannade till ett tag i Beijershamn för en fika. Innan vi lämnade Öland tittade vi på sex ägretthägrar som stod norr om brofästet. Hemma i Örebro vid åttatiden på kvällen efter en lugn färd genom det vackra höstlandskapet.

Tack!

Totalt har vi sett 119 fågelarter under fyra fantastiska dagar, med ett antal östliga rariteter som topp. Ingen av oss kommer att glömma torsdagens rivstart med fyra fina arter på tre timmar. Azurmesens härliga uppvisning på stranden i Grönhögen är ett fantastiskt minne för oss 14 NOF:are som var med. Ett stort tack till våra säkra chaufförer och vår kunnige guide Ronnie! 🐦

Venan - Rynningeviken inventeringar 2016

Märkplats Venan

Lennart Eriksson

Ringmärkning i naturreservatet Rynningeviken - Oset.

Verksamhetsåret 2016, det 38:e, är till ända. Vid Venastugan ringmärktes fåglar vid 29 tillfällena. Totalt märktes det 1029 fåglar av 45 arter. Under åren 1979 – 2016 har det ringmärkts 47914 fåglar av 127 arter. Uppföljning av våra 3 projektarter, mindre hackspett, trastsångare och kärrsångare har fortsatt i full skala. Inventering av Rävångsmaden fortsätter. En inventering har startats upp vid den nyskapade Myrömaden. Även den inventeringen kommer Leif att göra. Ingen ny märkart tillkom under året. Udda märkart blev 1 pungmes och 1 höksångare (hela 18 höksångare har nu fastnat i våra nät genom åren). Bergfink är inte så vanligt förekommande i våra nät, endast 106 märkta genom åren. I år ökade siffran med 69 st.

Mindre hackspett

Vi har nu följt mindre hackspetten i fem områden sedan 1995. Vid Venan är det Norra skogen, Stora strandskogen och Åsen. De andra två är Vattenparken och Oset. Stammen har legat ganska stabilt på 5-6 par fram till 2005 – 2006 då den ökade till nio revir, för att sedan under de sista 10 åren sjunka till förra årets 3 par. Glädjande var årets inventering som gav 5 par och 4 lyckade häckningar. Bohålen var två i klibbal, 1 i vardera björk och asp. Dessa låg inom ett ganska litet område, 3 i Vattenparken och 1 i Oset. Paret på Åsen hackade ut 3 hål i björk men misslyckades. Första året som ingen häckning har hittats i Stora strandskogen. Norra skogen har varit tom i många år, så när som på några ströbars.

Trastsångare

4 revirhävdande hannar i Oset och 4 runt Räv-

gångsmaden. 3 hannar ring- och färgmärktes, 1 var egen kontroll från 2012, (även kontrollerad 2013-15), 1 bar en tjeckisk ring, men data saknades. 3 förblev omärkta. Även 3 honor märktes och tre ungfåglar. Ett bra resultat: 7 lyckade häckningar noterades.

Kärrsångare

Av årets 24 revirhävdande hannar varav 17 blev ring- och färgmärkta under året. Det är en nedgång mot förra årets 36 revir. Vi har under åren ringmärkt 262 revirhävdande hannar, färgmärkt 207 av dessa för att kunna följa deras revir utan att störa för mycket. 83 av dessa har återkommit vid ett eller flera år. Totalt har vi 153 årsavläsningar. Årets resultat beror troligen på det dåliga vädret i södra Europa under en vecka kring månadsskiftet maj/juni. Vi hade ovanligt lite inflöde av nya fåglar under den perioden. Även vissa markarbeten var ett störande inslag. På Snötippen försvann 3 revir, vid Ormesta åkermark 2 och väster om Näsbyängen 2 revir. Allt detta har påverkat årets resultat. Fyra av årets 8 kontroller var märkta redan 2013 och sedda under åren. Årets häckningsresultat blev magert, men några få par lyckades. Flera bon rövades och ett blev nertrampat av kor, som tagit sig igenom det skyddande elstängslet.

Flodsångare

Totalt har vi märkt 43 flodsångare genom åren. Variationen är stor, mellan 0 och 9 som mest. Vi har haft misstänkt häckning vid några tillfällen men inte lyckats hitta något bo. En hane ringmärktes 2013 i Västra vassen, Venan, återkom till samma plats 2014 och hävdade revir. En annan hane ringmärktes Venan 30/5 1999 och kontrollerades 25/6 2000 i Segersjö, Närke. och en ringmärktes 6/6 2006 i Vattenparken och kontrollerades i Medelpad 26 dagar senare, en sträcka på 360 km. Vid Rocksjön, Småland, märktes en hane 31/5 2003 som vi kontrollerade 19 dagar senare, en förflyttning på 180 km. En hane vid Inre fjärden, Gästrikland, märktes 31/5 2002 och kontrollerades

25/5 2005, 2 år och 360 dagar senare på Snötippen, Oset.

Skrattmåsar

Vi har märkt 2 723 skrattmåsar som gett många trevliga återfynd genom åren. På den tiden häckade skrattmåsar på Lillholmen och Madholmen utanför Venamaden. Även utanför Rävångsmaden märktes en del. På den tiden fanns inte Strandpromenaden, men det gick bra med kanot. Vid dessa färder hände alltid något minnesvärt. Ungefär som i en känd TV-serie. Leif, varför badar du alltid med kläderna på? Givetvis förnekar vederbörande olycksfågel all kännedom om dessa händelser. Numera har holmarna växt igen och övergivits av skrattmåsar men en större del av dem håller till i Oset. En liten koloni finns på Rävångsmaden. Under 2016 gjorde vi ett ringmärkningsförsök, då i vadarstövlar, som blev lyckat, vi märkte 78 ungar.

Övrigt

Vi har haft några guidningar med märkning vid Venastugan. Det har gått bra och varit väldigt uppskattat. Speciellt Örebro kommuns 2 evenemang "Klappa en fågel" drog över 50 personer. Leif var även med vid exkursionen vid Rävahänet där han stolt visade upp en blåhake. Likaså på våren vid Venastugan, då han också fick en blåhake i nätet. Dessa två var de enda som märktes av oss under 2016. En viss

Foto: Anita Ahlberg

Sångsvan som ligger på bo men det blev inga ungar.

skillnad mot 2001 då vi märkte 92 st. Märksiffrorna av blåhake har sedan dess rasat. Vad det beror på? Ja, säg det, den som kan. 🐾

Rävångsmaden

Leif Sandgren

Bakgrund

Redan 1993/1994 gjordes en av de större arbetsinsatserna i området efter det att oljehanteringen i nuvarande Vattenparken upphört och efter det att militären lämnat sitt övningsområde norr därom. Strandskog avverkades och vassområden röjdes och vi fick sjökontakt på ett helt nytt sätt. En njutbar vy över Hjälmarens vatten öppnade sig! De gjorda insatserna bäddade för ett rikt fågelliv. Redan första inventeringsåret 1995 häckade tofsvipor, skrattmåsar och andra arter i våtmarkerna. Säv- och rörsångare samt sävsparvar sjöng och det såg mycket lovande ut för fortsättningen.

Det var därför också med stor spänning vi påbörjade inventeringarna 1995. Inventeringar som nu är inne på sitt 22:a år. Vilka arter skulle etablera sig och hur skulle området utvecklas? Hur populärt skulle området bli för den naturälskande allmänheten?

Avsikten med inventeringarna har varit att följa utvecklingen av fågelfaunan på maden. Inventeringarna har följt de metoder som finns angivna i Biologiska Inventeringsnormer/Fåglar (Naturvårdsverket 1978) och bestått av:

- revirkartering av revirhållande fåglar.
- beräkning kombinerad med observationer av ungkullar.
- observationer av spelflygande och/eller varnande fåglar.
- på senare år också bevakning av rapporter inlagda på Artportalen.

Årets inventering

Nu kan vi konstatera att förväntningarna uppfyllts med råge! Vem kunde ana att, som exempel, gråhakedopping skul-

le häcka med 2-4 par och svarthakedopping med upp till 6 par årligen? Trana häckade 2002. Sångsvan har gjort försök under senare år och gick verkligen till häckning med 2 par i år. Av änder har vi nu med flera par årligen häckande bl.a. gräs-, snatter- och skedänder samt kricka.

När nu Myrö Våtmark längst i öster tillkommit har jag på uppdrag av kommunen, fördelat inventeringstillfällena mellan Rävångsmaden och Myrö Våtmark enligt punkt två! Tills nu har arbetsnamnet varit Östra Myrömaden men jag har förstått att det framöver kommer att heta Myrö Våtmark.

Men **Rävångsmaden** alltså. Maden har varit välbetad men håller på att växa igen med busksly i de våtare delarna. Vattenytorna krymper med det tilltagande vassområdet varför delar av vassen behöver rotbearbetas. Om-

Häckande grå- och kanadagäss åren 2006-2016

År	Grågås		Kanadagås		Gåshybrid (grå- och kanadagås)	
	par/ungar	medeltal	par/ungar	medeltal		
2005	18 / 95	5,2	4 / 17	4,2		
2006	18 / 105	5,8	3 / 10	3		
2007	25 / 150	6	17 / 41	2,4		
2008	55 / 220	4	14 / 40	2,9		
2009	40 / 137	3,4	8 / 55	6,9		
2010	37 / 107	2,9	17 / 43	2,3		
2011	41 / 89	2	12 / 48			
2012	60 / 100	1,7	8 / 32	4	1 par +1 unge	
2013	40 / 78	1,9	10 / 48	4,8	1 ensam individ	
2014	100 / 75	0,75	13 / 16	1,2	Häckning! Se text	
2015	20 / 54	2,7	4 / 27	6,7	4 individer, ingen häckning	
2016	13/41	3,1	7/10*	1,4	Som mest 6 ensam- ma, ingen häckning	

*Dock bara 3 juv den 5 juli

Resultat, antal par av våtmarksarter åren 2006-2016 (antalet gäss i separat tabell nedan)

år	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Skäggdopping	1	2	4	3	3	2	2	4	3	1	3
Gråhakedopping	-	-	1	1	1	2	4	4	3	3	3
Svarthakedopping	1	2	2	1	4	4	3	7	6	6	5
Smådopping	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Knölsvan	1	1	2	2	2	2	1	2	3	3	4
Sångsvan	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
Snatterand	3	2	2	4	3	2	2	2	2	1	3
Gräsand	4	10	8	12	14	5	9	15	10	8	10
Kricka	4	3	2	4	3	2	6	3	2	1	2
Ärta	1	0	0	1	2	0	1	1	0	0	1
Skedand	3	3	2	3	2	2	1	1	2	1	2
Knipa	2	2	2	2	5	2	3	2	2	2	3
Vattenrall	1	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1
Småfl. sumphöna	1	1	2	1	1	1	1	0	3	0	0
Rörhöna	1	1	2	2	1	2	2	1	6	1	3
Sothöna	6	8	10	10	8	5	14	20	27	18	13
Mindre strand	2	2	1	1	1	2	3	4	2	1	1
Tofsvipa	3	10	6	8	6	4	8	8	10	8	8
Enkelbeckasin	2	3	2	5	4	1	3	4	5	3	4
Rödbena	3	5	2	3	3	3	4	4	6	5	3
Skrattmås	150	200	300	150	1000	400	500	500	280	400	800
Fiskmås	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Gråtrut	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Fisktärna	0	0	1	1	1	1	2	4	4	0	4
Antal par	190	257	356	216	1044	444	571	588	379	464	875
Antal arter	19	17	21	21	20	19	20	19	21	18	19
Antal par exkl. skrättmås	40	57	56	66	44	44	71	88	99	64	75

rådet har inventerats 9 gånger mellan 17 mars och 5 juli. Inventeringen i juli med inriktning på räkning av gässlingar.

Några kommentarer till tabellen:

Skäggdopping. Upp till fyra par finns noterade, två av dem häckade men resultatet blev dåligt, endast en unge blev flygg.

Gråhakedopping. Tre par, varav två häckade, men liksom för skäggdopping blev resultatet dåligt, endast en unge blev flygg.

Knölsvan. Visserligen tre par men bara två av

Höstvy över Venamaden

Foto: Anita Ahlberg

dem häckade. Resultatet blev endast en flygg unge.

Sångsvan. Både 2014 och 2015 har ett par, samma par? hävdad revir men häckning kom inte till stånd. I år 2016 blev det verkligen häckning av, en fågel sågs ruvande under en veckas tid i maj, men det blev tyvärr inga ungar.

Snatterand. Visserligen tre stationära par, häckning är förstås trolig men inga ungar noterades.

Knipa. Häckar i holkar i närheten.

Vattenrall. Stationär utanför Stentornet.

Skrattmåsar. Har ökat, till som mest ca 800 som låg på bo 23 maj. De häckar i två delområden, dels innanför norra delen av Strandpromenaden, dels i våtområdet närmare grusvägen längs Rynningeåsen. Den 5 juni fanns ca 100 dunbollar synliga, men många fler gömde sig naturligtvis i vegetationen. 78 ungar ringmärktes 9 juni (i fjol 29). Under åren har 2744 skrattmåsar fått ring runt benet. Dessa har genererat mer än 125 återfynd, några avlästa här hemma i Oset/Rynningeviken, men de flesta i Holland eller England. I England t.o.m. inne i Hyde Park. De äldsta fåglarna har nått en ålder av 10-11 år.

Fisktärna. Trängdes med skrattmåsar på Stora Stenen i Lagunen.

Övrig notering

Utöver ovan nämnda arter upptäcktes en för Närke ny art: **Ringand!** Den är en amerikansk art som kan dyka upp i Europa, men många fynd kan också vara europeiska parkrymlingar. Fågeln var kvar även 21 mars och som första fyndet i Närke lockade den dit många intresserade. 🐦

Myrö Våtmark

Leif Sandgren

Bakgrund

Under 2014 togs en detaljplan fram för Elektroskandias etablering vid E18/E20 nära Mun-

katorp. Elektroskandias byggnad skulle komma att ligga nära Natura 2000-området Oset-Rynningeviken som har höga naturvärden och också är av riksintresse för det rörliga friluftslivet. Området bestod av betespräglad buskmark och trädungar med äldre träd, bl.a. grova aspar med häckningshål för fåglar.

Länsstyrelsen krävde därför kompensationsåtgärder. I juni 2015 kom ett N2000-tillstånd och detaljplanen godkändes.

Inom planområdet föreslogs nu en bullervall mot N2000 och träddrånga längs bullervallen, flytt av markskikt med värdefull flora samt sedumtak och tornseglarholkar på byggnaden. Dessutom begärde Länsstyrelsen omledning av vatten från exploateringsytan, detta skulle nämligen inte få rinna in i N2000.

Utanför planområdet avsatte kommunen 66 ha med höga naturvärden närmare Myrö Gård utanför reservatets östra del. Området hade tills nu bestått av torra, betade gräsmarker med inslag av moränkullar beväxna med främst grova ekar. Detta område tillfördes till det befintliga naturreservatet vilket därmed ökade med 12%. Som kompensationsåtgärder anlades under 2016 nya våtmarker om 17 ha, ett 50-tal hålträd flyttades till de östra delarna, faunadepåer (ekstockar) skapades och skyddet av det betespräglade eklandskapet och av strandskogen mot sjön förstärktes.

Inventeringen 2016

Myrö Våtmark begränsas i öster av grusvägen mot Sjöheden, i norr vägen från Munkatorp bort mot Myrö Gård, i öster en nyanlagd cykelväg som slingrar sig mellan vackra ekbackar och i söder av en likaså nyanlagd cykelväg mot strandskogen. Vatten till de 17 ha stora våtmarkerna mellan främst Sjöhagenvägen och Ekbackarna pumpas upp från sjön.

Inventeringarna av våtmarksfåglar har gjorts vid 10 tillfällen med start 15 mars och avslut 14 juli. De har gjorts på samma sätt som vid Rävången, dvs med revirkartering, beräkning och observationer av varnande fåglar samt med bevakning av rapporter inlagda på

Artportalen.

Vid första inventeringen, den 15 mars, var vattennivåerna fortfarande låga men inpumpning av vatten från sjön pågick. Intressant var att ett mindre antal av både grågås och kanadagås fanns på plats redan då. Dessutom gjorde sig ett par tranor och några tofsvipor hemmastadda i det nya området.

Noterade våtmarksarter

Svarthakedopping. Häckade med två par, ett bo med ruvande fågel fanns 26 maj och 2 små ungar blev matade 21 juni.

Gråhäger. Har noterats som förbifflygande eller rastande vid 4 tillfällen under maj-juni.

Sångsvan. Ett par rastade kortvarigt 2 maj

Knölsvan. 1 ex den 4 maj är enda noteringen.

Grågås. Flyttade snabbt in, de första fanns på plats 15 mars och 50 ex rastade 12 april. Första kullen gässlingar, 6 till antalet, noterades 10 maj. Det blev det här första året 4 par med lyckad häckning vilket resulterade i 10 ungar.

Kanadagås. Häckade med 1 par, på Artportalen finns 3 pulli rapporterade den 13 maj.

Gräsand. 6 par den 26 april, rastade sedan med upp mot 30 ex under våren. Första kullarna, 2 till antalet, fanns 10 juni. Totalt häckade 5 par som fick ut 18 ungar.

Snatteband. 10 ex rastade 12 april, därefter som mest 11 par den 2 maj. Ingen häckning men arten är erkänt svår att konstatera som häckande.

Stjärtand. Enligt artportalen 1-2 par dagarna 24-26 maj

Skedand. Som mest 8 hanar/honor den 1 juni. Häckning trolig men inte konstaterad med fynd av ungar.

Kricka. Första krickorna, 35 till antalet, rastade 26 april. Därefter upp till 140 ex den 21 juni. Ingen häckning.

Årta. Rastade med några få fåglar men häckning kunde inte konstateras.

Brunand. Rastade med 5 ex den 1 juni.

Vigg. Sågs första gången med 2 ex 24 maj, därefter 1 par 29 maj och 4 ex 1 juni.

Knipa. Har häckat med 3 par som dock fick ut bara 5 ungar tillsammans (1+1+3 pulli).

Rörhöna. Ett ex 10 maj.

Sothöna. Häckade åtminstone med ett par som hade tre ungar den 21 juni. Högsta antal rastande var 13 ex den 30 juni.

Trana. Har häckat med ett par som fick ut 1 unge, noterad 15 juni.

Skrattmå. Fanns på näringssök med ca 500 fåglar på de i slutet av april ganska vattenfyllda ängarna. Några få stannade och häckade, bl.a. finns noterat 3 små ungar 21 juni.

Vadare. Började anlända under april månad. 8 äggskal av tofsvipa rövade av kråkor 1 juni visade på häckning och 2 vipungar sökte föda 21 juni. Första paret av rödbena anlände 27 april. 5 varnande rödbenor, vilket tyder på häckning, noterades 21 juni.

Högsta antal av rastande vadare under våren är kärrsnäppa 4, grönbena 129, skogssnäppa 6, drillsnäppa 6, svartsnäppa 8, enkelbeckasin 5 och brushane 17.

Under augusti månad finns noterat 7 större strandpipare och 1 mosnäppa.

Några reflexioner

Så snart det började flyta in vatten på gräsängarna kom också fåglarna, de första på näringssök, andra för att etablera revir och några för att gå till häckning. Jag blev nog själv rätt överraskad över hur fort fåglar svarar på de naturvårdsåtgärder som görs. Det är väl om något ett tecken på att det finns alldeles för få lämpliga biotoper för, just i det här fallet, våtmarksarter.

Spännande år väntar oss när området har stabiliserats, när plattformar och obsplatser har byggts ut och när en skötselplan finns framme. 🐦

Se bilder på nästa sida.

Flygfotobilderna är tagna av fotografer på uppdrag av Örebro Kommun.

Så här såg Myrö våtmark ut våren 2016 medan det ännu fanns gott om vatten på maderna. Ni känner igen Elektro-skandias pågående byggarbete överst till vänster på bilden och Arbogavägen längs bildens norra sida. Cykelvägen från Hjorstorps maden syns som en ljus orm som mynnar ut på vägen ned mot Hemfjärden. Våra bilder nedan visar förhållandena i slutet av nov. -16. Målsättningen är att vattenståndet skall variera naturligt med årstiderna.

Fr. h. syns cykelvägen från Hjorstorp komma fram till vägen mot sommarstugorna nere vid Hemfjärden. Till vänster finns en rastplats. För dagen är det torrt på gårderna.

Från cykelvägen norr om reservatet ser diket och ängarna mot söder ut så här.

Från rastplatsen mitt för Hjortstorpsstigens anslutning finns en liten stig som gör en rundslinga kring åkerholmarna. Bild nedan och t.v.

I november var det endast mindre klarvattenytor på ängarna utefter cykelvägen. Dock fanns en större klarvattenyta i höjd med Myrö slott. Bilder nedan. Cykelvägen längs östra kanten har som vid Oset litet vegetation som hindrar sikten ut mot våtmarken.

Efter en liten tids cyklande skymtar Myrö slott genom strandskogen. När man passerat slottet med ekonomibyggnaderna når man en rastplats i vägslut ovan t.h.

Klubb eller förening?

Ake Lorin

I krönikan i detta nummer berättar Jan Gunnarsson om **Ornitologiska Klubben**, OK som just har firat 70-årsjubileum. De är våra fågelskådande ”kollegor”.

Närkes Ornitologiska Förening NOF är något yngre vi startade våren 1978 och kan följaktligen fira 39-årsjubileum först någon månad in på 2017.

Hos allmänheten sker ofta en sammanblandning av oss vilket är förståeligt då flera personer är medlemmar i både klubben och föreningen. Både klubben och föreningen är dessutom remissinstanser åt kommun och landsting m. fl. och våra utlåtande citeras ofta i olika media.

Den grundläggande skillnaden mellan oss är på sättet man blir medlem på. I Närkes Ornitologiska Förening blir man medlem oberoende av förkunskaper bara man betalar sin medlemsavgift.

I OK ställs krav på förkunskaper, erfarenheten från minst 150 sedda ”livsarter” utgjorde

länge ett av invalskriterierna, och att man väljs in i klubben efter beslut av årsmöte. Man tilldelas därvid ett nummer OK1, OK2 o.s.v.

NOF:s stadgar från 1978 §1 lyder: Närkes Ornitologiska Förening är en ideell sammanslutning, som har till ändamål att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan i Närke, att verka för att *hos allmänheten* väcka och underhålla intresset för fågelfaunan och fågelmiljön samt att skapa kontakt mellan föreningens medlemmar. Föreningen vill söka förverkliga sina uppgifter bland annat genom att stimulera till ornitologiska undersökningar, uppmärksamma fågelskyddsproblem, bistå myndigheter, organisationer och enskilda i ornitologiska frågor som berör föreningens verksamhetsområde samt att anordna sammankomster och exkursioner.

OKs stadgar är i stort likalydande men begränsat så till vida att klubben har till ändamål att öka *medlemmarnas* kunskaper i ornitologi samt aktivt verka för fågelskydd, naturvård och miljövård.

I Närke förekommer ytterligare en fågelförening, **Föreningen Kvismare Fågelstation**. De är forskningsinriktade och bedriver i huvudsak sina forskningar kring Kvismaren. 🐦

Exkursion till Hönö 28 – 30 oktober 2016

Dag 1 av Anders Eriksson

Det rädde närapå ett perfekt väder under den första dagen på Kråkudden, blå himmel och hård nordvästlig vind. I byarna kunde man lätt luta sig mot vinden utan att falla bakåt. Jag testade! De klassiska landmärkena Marstrand och Pater Noster syntes i norr från vindskyddet på Ersdalens naturreservat. Här skulle vi möta de vinddrivna havsfåglarna från Atlantöarna: grisslor, mulor, orrar och sulor.

De snygga, mäktiga havssulorna lät sig beskå-

das, vackert belysta i medljus och i olika åldersdräkter. Regelbundet sträckte små tåg av sillgrisslor och grupper av sjöorrar tätt över vattnet. Tordmulor flög med sina svirrande snabba vingslag och det tydliga W-märket på tretåig mås studerades ivrigt. Dessutom kunde vi från naturreservatet bl.a. observera smålom, storlom, småskrake och ejdergudingarna med vit rygg och svart mage, vackra som på en målning av Bruno Liljefors.

Trots att vi missade liran med en dryg kvart på förmiddagen och trots att jag inte hittade alkekungen i tubkikaren för att linsen var småprickig av höststormens saltstänk, så var jag helt uppfylld av upplevelserna vid denna havslokal.

Sedan följde primärskådning centralt på Hönö. Först gick vi genom ett litet vassområde, Sud-da, inklämt mellan trafikleder. Området fungerar för övrigt som ringmärkningslokal. Där hade vi bl a skäggmes och kungsfågel. Vi fortsatte till ett motionsspår kallat Slingan med täta snår av enbuskar och slånbar. Det var skönt att promenera med handkikaren och behagligt med lite ”slow food”-skådning, om ni förstår uttrycket. Den sista lokalen för dagen var Lammhållsviken, också på Hönö. Där simmade bläsänder och bläsgräss.

Under artgenomgången på kvällen hemma hos Hans Waern på Fotö blinkade Vinga fyr tryggt in till oss vid köksbordet genom de stora perspektivfönstren. I väster skymtade havet mellan kobbar och skär. Allt så underbart vackert efter fantastisk skådardag.

Dag 2 av Nils Eriksson

Efter en natt, där vind och hav nästan vaggat oss till sömns blev det morgon på den andra dagen av exkursionen. Truppen från gårdagen hade nu utökats med 2 x Hedengren och undertecknad. Under frukosten fortsatte fyren på Vinga och några lastfartyg att förtydliga det ”kustliga” läget vi befann oss i. Dagens första etapp var återigen Kråkudden, som var ett spännande och nytt exkursionsmål för oss nykomlingar.

När gryningsljuset gjort entré gjorde vi det-samma i de två vindskydden som finns längst västerut på Hönö. Tyvärr var vi inte tillräckligt tidiga och fick därför dela upp oss i två grupper för att få bra obsplatser. Totalt var vi ca 30 skådare som ivrigt skannade av havet.

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

Det fanns en viss oro att Kråkudden inte skulle leverera då vinden vridit upp mot nordväst. Men för oss landkrabbor bjöd det stormiga havet på en god mix av havets ornitologiska läckerheter om än inte de riktigt stora rariteterna. Bland observationerna av lite ovanliga arter som sågs över ett stormande hav kan nämnas: alkekung, havssula, stormfågel, skär-snäppa och toppskarv. Stormfågeln, 5 st. var inte direkt samarbetsvilliga utan svävade tätt över havet på mycket långt håll och bara några få fick syn på dem.

Kråkudden visade sig också innehålla några överraskningar, åtminstone för mig. För oss som anser att blå kärnhök ska jaga lågt över fälten vid Kvismaren och Tysslingen, blev det kanske inte en chock men i alla fall en stark upplevelse, att se en utfärgad hane ta sats mot Danmark tätt över vågorna. Även ett större antal råkor (ca 30) hade också vårt sydvästra grannland som resmål.

Vinden och sträcket över havet avtog så vi bestämde att istället göra ett eftermiddagsbesök vid Torslandaviken. Det var skönt att få röra på benen lite i kontrast till sträckskådningen tidigare under dagen. I ett område bestående av avsnörda havsvikar, stora cisterner, gasledningar och gamla schaktmassor, fick vi se en del ganska vanliga tättingar och sjöfåglar. Mitt i området hade man gjort en stor hög av sandigt material som sedan backsvalor haft full sysselsättning att pierca. Det fanns flera hundra bohål i alla fyra väderstreck.

Hans hade koll på att man för några dagar sedan sett en sibirisk järnsparv vid golfbanan strax intill, så därför styrde vi kosan dit. Tyvärr fanns det inga spår av den östliga sparven men vi fick se att man även i Göteborg anlagt en golfbana på en nedlagd flygplats. I det här fallet f.d. storflygplatsen Torslanda där endast flygledartornet vittnar om dåtida verksamhet.

Efter en lång dag med mycket frisk luft, många steg och bara matsäck som näring, krävde magen sitt. Hans bokade bord, traditionsenligt, på en fiskrestaurang på Hönö där vårt sällskap kunde njuta av goda fiskrätter under trevliga

diskussioner om dagens äventyr och funderingar kring vad som morgondagen skulle ha i sitt sköte.

Dag 3 av Conny Hedengren

Efter att vi har ätit en stadig frukost packade vi ryggsäckarna med fika. Vi tog bilarna till Hälsö där vi lämnade bilarna och fortsatte på färjan till Rörö. Färjeturen gick bra eftersom det var vindstilla. På Rörö finns en slinga runt hela ön och den bestämde vi oss för att gå. I första viken hittade vi en försärla som följdes upp av två lappsparvar och en smådopping. Den senare var ovanlig för lokalen. Efter stigen mot Munkhuvudet sågs skärpiplärka och vid själva Munkhuvudet upptäckte vi 116 toppskarvar. Vi fikade och gick tillbaks mot Rörös hamn. Hemfärden gick fort eftersom ambulansen väntade på transport. Väl åter på Fotö hos Hans packade vi väskorna och for hem till Närke. 🐦

Hemsidan
www://birdlife.se/nofnet

Kent Halttunen

Under denna rubrik levereras ett urval av kortare notiser om vad som presenterats på vår hemsida. Där kan ni läsa hitta fler och mer utförliga rapporter

Blåhake höjdpunkt på Räva-hänget

När Leif Sandgren höll upp en blåhake som han fångat i ringmärkningsnäten lockade det genast till sig flera intresserade. Det var en del i Räva-hänget, som Närkes Ornitologiska Förening arrangerade i Rynningeviken i Örebro. Arrangemanget är öppet för alla som vill prova på att skåda fåglar, särskilt med fokus på höstens alla flyttande och rastande fåglar. Kunniga guider finns på plats för att peka ut

alla intressesanta fåglar, Leif Sandgren visar hur man ringmärker fåglar och A-foto visar upp en del av sitt kikarsortiment. Det här är ett arrangemang som alltid lockar besökare, stora som små.

Magisk transpaning vid Skagershultamossen

Det blev en härlig kväll när Närkes Ornitologiska Förening arrangerade en transpaning från det nybyggda och exklusiva fågeltornet vid Skagershultamossen i Västernärke. Det var ett underbart ljus, vindstilla, behaglig temperatur och mängder med tranor som flög in för att ta sitt nattkvarter på mossen. - Nästan magiskt, sa David Tverling som upplevde kvällsskådning från nybyggda tornet vid Olstorp för första gången. Exkursionsdelatagarna fick denna kväll också möjlighet att studera en pilgrimsfalk på behagligt skådaravstånd som satt i en låg tall.

Beviljade skyddsjakt på tranor i Kvismaren

Länsstyrelsen i Örebro beviljade skyddsjakt på trana i Kvismareområdet. Det var en jordbrukare som ansökt om skyddsjakten eftersom det fanns upp till 400 tranor som riskerade att förstöra en del av hans potatisskörd. Länsstyrelsen beviljade skyddsjakt på högst tio tranor, den fick bara pågå från 19 september tills potatisen var skördad, ungfåglar skulle i första hand skjutas och bara två fåglar ur varje flock fick skjutas. Länsstyrelsen krävde också in en rapport om hur skyddsjakten utfallit.

Nu ska det bli ordning på skötseln i Kvismaren

Under sommaren riktades det kritik från flera håll mot skötseln i Kvismaren. Det handlade bland annat om att man slog en del ängar i bästa häckningstid, att vattnet i Östra Kvismaren tömdes alldeles för tidigt och att gång- och cykelvägar var igenväxta. I slutet av september träffades representan-

ter från flera olika håll för att diskutera den framtida skötseln. Ulf Jorner deltog som representant för Närkes Ornitologiska Förening. Efter mötet var parterna överens. Till kommande år ska det bli bättring. Länsstyrelsen ska ta över ansvaret för skötseln och ska skapa en hemsida där alla kan få veta vad som händer i området. Ett råd ska bildas för att få ordning på skötseln.

Bild på kungsörn blev en spännande historia

Birgitta Dawidsson och Håkan Svensson hade nästan gett upp när de såg en örn närma sig från Nynäs höghäcks i Kvismaren. När den kom närmare såg de att det var en kungsörn. De var snabba upp med kameran och knäppa av en serie bilder.

Foto: Birdnerds

Gotländsk kungsörn med ringar på Närkesbesök

- När vi kom hem och tittade på bilderna såg vi att den var märkt med färgringar, men det var lite knepigt att läsa av ringarna. Vi la ut bilderna på Artportalen, och märkte den som "individmärkt", berättar Håkan. Ganska snart blev det en del kommentarer på Artportalen.

- Vi fick hjälpas åt med alla möjliga medel för att bedöma vad det var för färg på ringarna och om det fanns några siffror. Till slut kom vi med gemensamma krafter fram till att det är en blå ring och en orange ring med en femma på, berättar Håkan Svensson. Om det stämmer handlar det om en kungsörn som är ringmärkt sommaren 2003 på Gotland. Än mer intressant med fyndet att det är den första kungsörnen som är avläst på fastlandet någonsin!

Leif Sildén bäste ädelkryssaren i Närke

Ädelkrysstävlingen i Närke har avverkat sina första elva månader. Det handlar om att upptäcka arterna på egen hand, och på så sätt stimulera Närkeskådarna att söka sig ut till egna lokaler och platser för att hitta de egna kryssen. Leif Sildén behåller greppet om Ädelkrysstävlingen i Närke och leder 206 arter i slutet av november. Hans båtfärder i Hjälmaran har gett en del ädelkryss under sensommaren och början av hösten. Totalt har de 13 personer som deltar i Ädelkryss Närke 2016 hittat 230 av de totalt 246 arter som observerats i landskapet.

- Jag tror att det har fått de som deltar att söka sig lite egna vägar för att hitta ädelkryssen, förklarade tävlingsledaren Johan Åhlén som ligger bakom initiativet till tävlingen. Lennart Eriksson har seglat upp som ny tvåa och har prickat in 198 egna arter. Hans nötnade vid Ormesta holme i Oset under hösten har gett ett och annat ädelkryss. Trea ligger Johan Åhlén på 187 ädelkryss.

Kjell Johansson har cykelkryssat bäst i år

Ekoskådningen i Närke ångar på och nu är de flesta arterna med på listan. Kjell Johansson har haft ett fantastiskt år och han har nu 218 arter på ekolistan. Därmed har han med någe slagit rekordet på ekolistan i Närke (förra året vann Bengt Jalsborn med 212 arter). Tvåa ligger Thord Eriksson som haft en fin höst när han cykelskådat och prickat in 209 arter. - Jag behöver röra på mig och i höst har jag haft lite tur med arter som trillat in, berättar Thord. Trea på ekolistan ligger Staffan Gustavsson på 183 arter. Sedan är det fem ekoskådare som ligger tätt intill varandra och slåss om fjärdeplatsen (Bitte Korslid 157, Gun Isacson 153, Åsa Bengtsson 153, Ronnie Lindqvist 152 och Anita Ahlberg 151).

Vem blir bäste Närkekryssare?

Kampen om vem som ska bli bäste Närkekryssare i år är ovanligt hård och jämn. Åtta skådare finns med i toppstriden bland de som sett flest arter i landskapet i år. Johan Åhlén har kopplat greppet och har kryssat 228 arter i år. Tvåa ligger Stickan Hallemark på 226 arter. Trea ligger Ove Pettersson och Per Karlsson Linderum som båda ligger på 225 arter. Sedan följer Kjell Johansson och Sune Johansson 224 arter vardera, och Berit Söderberg och Lennart Eriksson på 223 arter. 🐦

Johan Åhlén upptäckte en ny Närkeart

I oktober hade Närkeskådaren Johan Åhlén på känn att någon östlig art även borde kunna finnas i vårt landskap. Det fanns ju en mängd fynd av bland annat sibiriska järnsparvar runt om i landet. På väg hem från jobbet i

Våra kurser och arrangemang sker
i samarbete med:

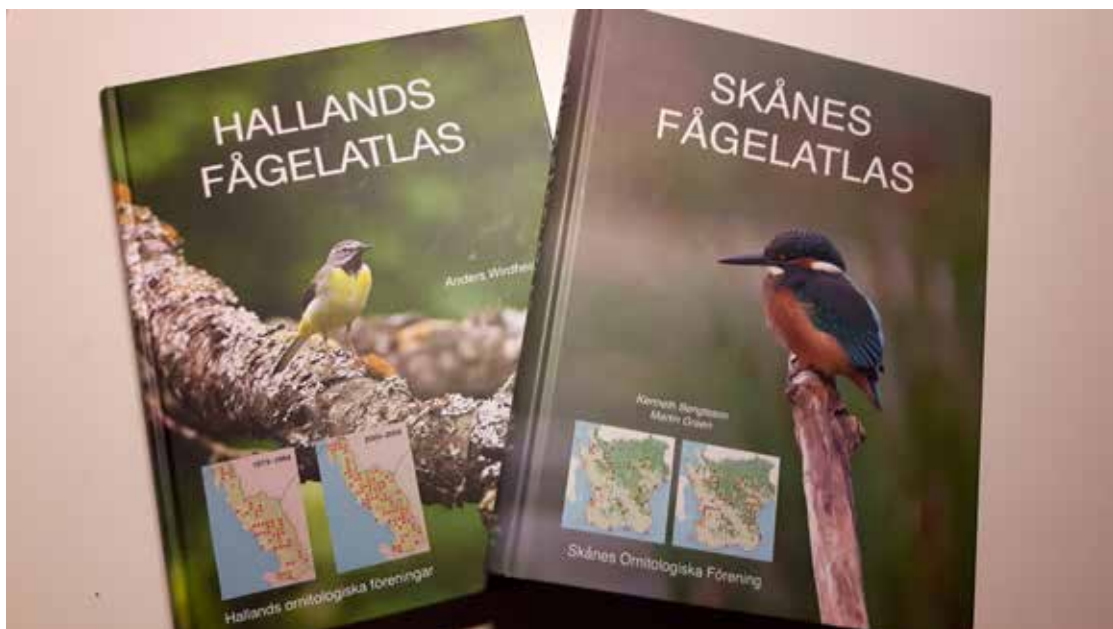

Värmland den 25 oktober stannade han därför till på några platser runt södra Tysslingen. - Vid Rumboholm hörde jag plötsligt ett lockläte av **sibirisk järnsparv**. Jag försökte leta efter fågeln, men det var inte förrän jag spelade upp ett lockläte som den flög upp och satte sig i ett litet träd, berättar Johan. Därmed hade Johan upptäckt en ny art för Närke (den tredje nya arten i landskapet i år). Upptäckten innebär också gratis medlemskap i Närkes Ornitologiska Förening under ett år. Ytterligare en observation i Närke av sibirisk järnsparv gjordes av Per Karlsson Linderum den 7 oktober vid Kvarntorpshögen. 🐦

Arbetet med Närkes Fågelatlas är i full gång

Ronnie Lindqvist

Under åren 2006-2015 inventerades 200 Atlasrutor (5x5 kilometer) av duktiga inventerare i Närke. Då letade man på alla arter som häckar i landskapet. Motsvarande inventering genomfördes mellan åren 1974 och 1984. Underlaget i dessa båda inventeringar bildar ett viktigt underlag för att se utvecklingen i häckfågelbeståndet i Närke.

På fotot ovan ses exempel på några böcker där Halland och Skåne presenterats sina atlasinventeringar. Priset för Hallands fågelatlas är på Naturbokhandeln 288 kr re spektive Skånes fågelatlas är 410:-

Vad som framkommit om planeringen av en Närkeatlas är att formatet blir något annorlunda. Kostnaden för Närkes fågelatlas kommer enligt projektledningen att hamna runt 400:- vilket kan vara bra att känna till inför förhandsbokningen. Något som vi hoppas alla fågelintresserade kommer att göra.

Nu är arbetet med att analysera, sammanställa och jämföra de båda inventeringarna i full gång. Det ska resultera i boken Närkes Fågelatlas. Texter om de 200 olika arterna i landska-

pet skrivs, kartmaterial produceras och historiska dokument plockas fram. Boken kommer att bli ett viktigt dokument om hur det varit med Närkes fåglar under de senaste 30 åren.

Som en liten bonus kommer en bild från Öland med en art som får sitt rätta värde när man kan hänga in den under kommande artjakt eller när man skall bygga på årslistan för 2017

Foto: Janolov Ragnarsson

- Jag tycker arbetet har tagit bra fart och jag hoppas att vi ska kunna avsluta det under nästa år, säger projektledaren Ronnie Lindqvist. Redan nu kan man teckna sig för ett exemplar av detta unika dokument. 🐦

Svar på bildgätan
Fågeln på bilden är en grönflink

OBSat i Närkemarker perioden september- november 2016

Ove Pettersson

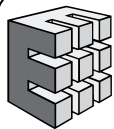
Ett godtyckligt urval av noteringar från rapportssystemet Artportalen. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvallerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför inte citeras i andra alster om fåglar i Närke.

En lång period med kraftiga ostliga och nordostliga vindar gjorde höstens fågelskådande mycket mer spännande i hela landet och inte minst i Närke. En rekordvarm september följdes upp med en oktobermånad som totalt dominerades av ostliga till nordostliga hårda vindar. Rekordmånga prutgäss på sträck över landskapet kryddat med flera ovanliga östliga arter och till och med ett par nya Närkekryss borde göra denna artikel till en superspännande läsning i vintermörkret.

Sjö- och hönsfåglar

En **mindre sångsvan** sågs tillsammans med **sångsvanar** på Mosjöbotten 6/11. Den mindre arten är ovanlig på hösten. Stora mängder med **sädgäss** har rastat både vid Kvismaren och vid Tysslingen. Uppskattat antal är 15 000 ex i Kvismaren och 12 000 ex i Tysslingeområdet. Under perioden 24-28/9 fanns det även två **stripgäss** bland Kvismarens sädgäss. I Rysjön rastade så mycket som 420 sädgäss av rasen *rossicus* 20/9. **Spetsbergsgås** fortsätter att rasta i stora mängder med som mest 1 278 ex i Rysjön 25/9 och 1 441 ex vid södra Tysslingen 12/10. En halsmärkt spetsbergare som sågs nära Gräve kyrka 5/11 var märkt i Nord-Trøndelag norr om Trondheim 29/4 2016. Den 27-28/11 rapporterades den från Holland. Högsta noteringar för rastade **bläsgäss** blev 68 ex vid Boglundsängen 28/10 samt 52 ex vid Södra maden, Tysslingen, 16/10. Minst en sändarförsedd **fjällgås** höll till i Kvismareområdet 10/9-31/10. Ett aldrig tidigare skådat sträck av **prutgås** över hela landskapet blev följden av den ostliga till nordostliga vinden. Under pe-

rioden 21/9-6/11 rapporterades prutgås på artportalen nära nog dagligen. Flera flockar med 150 ex och med som mest 400 ex syntes över Oset 14/10. **Vitkindad gås** har även denna höst rastat i anslutning till våra våtmarksområden. Högsta noteringarna är från Kvismaren med upp till 1520 ex. Anmärkningsvärt höga antal rastande **snatteränder** har noterats enligt följande: 580 ex i Rysjön 11/9, 200 ex i Domarkärret, Örebro 28/9 samt 200 ex i Rynningeviken är antal som imponerar. Bland övriga simänder kan nämnas **stjärtand** och **ske-dand** som har rastat i Kvismaren med måttliga 30-35 ex som mest. **Bergand** är svårsedd i Närke på våren men uppträder under okt-nov mer allmänt i landskapet. En fin flock om 64 ex passerade Bengt Ahl m.fl. när den sträckte in över Ormesta holme 13/10. 7 ex i Gäddviken, Väringen, 4/11 samt 6 ex i Yxviken, Sengersjö, 27/11 är också värt att notera. Liksom bergand är även **alfågel** en art som ses betydligt mer på hösten. 3 ex fanns i Rysjön 12/10 och 1-5 ex sågs sedan fram till 6/11 i Oset/Hemfjärden. **Sjööorre** ses mer sparsamt på höststräcket men den flock om 37 ex som Per

Ekonomia
Redovisningskonsult AB

Telefon 019-58 10 45

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

Wedholm noterade från Ormesta holme 30/10 är undantaget som bekräftar regeln. I övrigt rapporterades 1-5 ex från övriga delar av Hjälmararen 13/10-5/11. **Svärta** rastade under hela perioden 7/10-18/11 utanför Svartåns mynning vid Oset med 1-5 ex. Många skådare fick glädjen att med ett kort besök i Oset kryssa de marina arterna bergand, alfågel, svärta, sjöorre och prutgås inom någon timme. Något som i bästa fall skulle ta flera veckor i svinottan vid Klåvudden på våren. Några obsar av **smålom** utanför häckningsområdena är värt uppmärksamhet. 1 ex sågs 31/8 vid Hemfjärden och på samma lokal noterades smålom vid fyra tillfällen i oktober. Slutligen finns en rapport om 4 ex vid S Valen 15/9. Anders Jacobsson noterade säkert årets sista **storlom** vid Dimbo, Hjälmararen, 5/11. En sen **rördrom** sågs från Ormesta holme 5/10. **Ågretthäger** ses numera under hela sommarhalvåret i Närke. Så sent som 11/9 sågs hela 8 ex i Kvismaren. Höstens sista noterades 18/10 i Fågelsjön, Kvismaren.

Rovfåglar och vadare

Glädjande nog och säkert också beroende på vackert väder i september kunde ovanligt många **bivråkar** ses sträcka söderut. 31/8 rapporterade Thord Eriksson m.fl. 13 ex från Ormesta holme, Oset, och 2/9 räknade Leif Eckmann till hela 48 ex på väg söderut över Venastugan. Sista obsen av bivråk gjordes 2/10 med 1 ex vid Venakullarna. Flera noteringar av **brun glada** finns med 1 ex vid Välakärren 1/9 och 9/9, 2 ex vid Geråsen, Viby 1/9, 1 ex i Sköllersta 7/9 samt 1 ex i Snavlunda 10/9.

Även några få **röda glador** dröjde sig kvar en bit in på hösten. 1 ex i Kvismaren 3/9 samt 2 ex i Snavlunda 10/9 är allt. Unga **stäpphökar** passerade landskapet med 1 ex vid Rynningeviken 31/8, 1 ex Norra Folkavi 8/9 samt 1 ex över åkrarna vid Osvalla söder om Tysslingen 10/9. Den första **kungsörnen** sågs vid Kvismaren redan i september. Av rapporterna i november att döma har bifogade foton och olika ålderskriterier visat att 2-3 olika individer setts i Kvismareområdet. Toppnoteringen för **tranor** vid Kvismaren blev 16 887 ex som räknades in på kvällen den 5/9. En flock om 13 **kustpipare** drog över Ormesta holme 12/9 och vid Ässöbron passerade 9 ex 20/9. **Kustsnäppa**, **småsnäppa** och **spovsnäppa** har endast rastat i enstaka ex, säkert beroende på högttrycksvädret i september. Återigen hittade vår egen båtsman Leif Sildén en **skärnsnäppa** på Brearen i Hjälmararen 18/10. Dessförinnan hade Ulf Eriksson turen att få se hela 3 ex vid Valen 7/10. **Dvärgbeckasin** är rapporterad från Kumla, Vekhyttan, Oset, Kvismaren och Tysslingen under oktober. Som mest 2 ex på Södra maden, Tysslingen, 15/10. Den betydligt ovanligare **dubbelbeckasinen** sågs med 1 ex från "dansbanan" vid Löten, Kvismaren 22/10. **Rödspov** av rasen *islandica* är numera nära nog årlig i landskapet och i höst var det Boglundsängen som fick besök av 1 ex 29/8-7/9. Bara enstaka **myrspovar** rastade i Boglundsängen och Kvismaren i inledning- en av september. **Roskarl** är endast rapporterad från Storhjälmaren med 5 ex 5/9, 2 ex 8/9

Skänk vinster till månadslotteriet!

Vi behöver nya vinster till lotteriet vi har vid våra inomhusmöten. Inte så stora och dyra utan t ex ett paket kaffe, böcker, någon pryl för vår fågnad och nytta, fågelmat som talgbollar, solrosfrön och jordnötter. Hela vinsten går direkt in i föreningskassan.

Ansvarig är Bengt Jalsborn, tel 019-12 70 80. Det går att lämna vinster vid varje månadsmöte.

Ett stort tack på förhand!

Styrelsen

Bergand, juvenil hona

Foto: Birdneds

samt 1 ex 15/9.

Måsar, duvor och ugglor

En ung **fjällabb** i sitt första kalenderår drog runt vid Fåran, Hjälmaren, 8/9 innan den sträckte vidare. En art som kan betraktas som en raritet i Närke. Då är **dvärgmåsen** betydligt vanligare ute i Storhjälmaren. Den 8 sept. räknades hela 320 ex in i området. Ett suveränt tomtkryss fick Albin Mauritzon när en ung dvärgmåsa passerade Brickebacken, Örebro 23/9 tillsammans med en **fiskmåsa** och tre **skratmåsar**. Två fynd av **silltrut** är bra för att vara på hösten. 4/10 sågs 1 ex av rasen *fuscus* i Rynningeviken och 9/10 hittades 1 ex av rasen *intermedius* vid Oset. Tro-

Tallbit Hona/1khane. Har även i folkmun kallats för många namn bl.a. dumsnut pga sin oräddhet när den kalasar på bär under vintertid.

Foto: Torbjörn Arvidson

ligen drog **skräntärnorna** iväg tidsigt på grund av det vackra vädret för endast 2 ex är rapporterade från Hjälmaren i månadsskiftet aug/sept. **Turkduvor** är noterade på ett 10-tal lokaler med som mest 5 ex i vardera Odensbacken, Vintrosa och Fjugesta. En invasion av **hökuggla** i Sydsverige har även "drabbat" oss. Minst 6 olika ex har hittills upptäckts i höst. På Villingsbergs skjutfält finns rapporter om fyra ugglor med 1 ex vid Berga 14/10 och 18/10, 1 ex vid Ängadammen 12/11 och 28/11, 1 ex vid Måckatjärnen 21/11 samt 1 ex vid Kroktjärn 28/11. Övriga hökugglor har suttit (eller sitter fortfarande) vid SAKAB, Kvarntorp 25/11 samt utanför Örebro Flygplats 28/11. Ut och leta hökugglor i julhelgen! Få **jordugglor** är inrapporterade i höst. 1 ex vid Västra kröken 1/9, 1 ex vid Åkerby, Sköllersta samt 1 ex på Myrömaden 24/11 är allt.

Nattskärra, kungsfiskare och hackspettar

En nattskärra sågs efter vägen till Ässöbron 6/9. **Kungsfiskaren** verkar ha haft en bra häckningssäsong i år. Rapporter från 15-20 olika platser under hösten är ovanligt många. Intressant notering är 3 ex vid Karlslund, Örebro, 17/9. En **gråspett** ropade i Markaskogen, Örebro 15/10 och i Garphyttans Nationalpark har en hane setts både 19/11 och 24/11. Högst anmärkningsvärt är att endast en enda **tre-tåig hackspett** är sedd i höst med 1 ex vid Skåle klint 28/11.

Tättingar

Två **berglärkor** passerade Naturskolan, Kvarntorp 7/11. Mängder med rapporter på **rödstrupiga pip-lärkor** finns fram till och med 25/9. Högsta notering är 5 ex på Västra rakan, Kvismaren, 10/9. Ovanligt många **skärpiplärkor** har rastat på olika lokaler i Hjälmaren. 1 ex i Storhjälmaren 5/9, 8/9, 15/9 samt 13/10. 2 ex i Oset 12/9 och under

Nattskärren är en långvingad och långstjärtad nattfågel. Hörs vida omkring med sitt spinnande sångläte under sommarnätterna. Foto: Torbjörn Arvidson

perioden 4/10-12/10 fanns 1 ex i samma område. Slutligen 1 ex vid Stångskär 14/9 och 1 ex vid Ässön 29/10. Den 25/10 slog Johan Åhlén till genom att hitta Närkes första **sibiriska järnsparv** i dungen väster om Rumboholms gård söder om Tysslingen. Tyvärr hann endast ett fåtal lyckliga skådare se rariteten innan den lyfte och flög i riktning mot Banvallsdungen. Ett 25-tal sibiriska järnsparvar strömmade in i Sverige med ostvindarna i oktober. Framför allt på kustlokalerna men även i inlandet. Så helt oväntat var väl inte Johans upptäckt men det gäller också att vara på tårna och granska varenda tätting i buskarna. **Blåhake** är en karaktärsfågel på hösten i våra våtmarksområden. Så även i år med rapporter från många håll. **Svart rödstjärt** flyttar sent vilket kan bekräftas av de många rapporterna under senhösten. Noterbart är 3 ex i Kvarntorpsområdet. En stenskvätta som fotograferades av Håkan Svensson och Birgitta Davidsson vid Hättinge, Tysslingen, 25/5 visade sig vid fotogranskning vara en **isabellastenskvätta**! Ännu en ny art för Närke. Det är svårt att hitta sångare på hösten då de mest är tysta och gömmer sig i vassarna. Men med nät går det bättre. **Vasångare** ringmärktes 15/9 vid Ban-

vallen, Kvismaren. **Käråsångare** fångades vid Venan 2/9 och **höksångare** plockades ur näten både 13/9 och 18/9. Noterbart är att det nu har ringmärkts 18 st höksångare vid Venatippen åren 1995-2016. Höksångare ringmärktes även vid Banvallen, Kvismaren, med 1 ex den 24/9. En mycket efterlängtat östlig art upptäcktes av Andreas Tranderyd och Francisco Garcia på Öby kulle 24/10, nämligen en **taigasångare**. En art som ses varje höst framförallt på ostkusten men som är en raritet för oss närkingsar. Ytterligare taigasångare har

rapporterats, dels från Kvarntorpshögen 3/10, dels från Karlsborg i Vretstorp 9/10. Med så många rariteter i höst finns det anledning att upplysa om att samtliga fynd ska granskas av både regionala rapportkommittén (rrk) och av raritetskommittén (rk) innan de blir godkända. Under hösten har många mycket orädda **nötkråkor** setts i landskapet. Även om det är svårt att konstatera rastillhörighet finns det all anledning att tro att det i stor utsträckning rör sig om den östliga smalnäbbade rasen macrorhynchus. Att de är orädda och söker sig till cembratallar styrker den teorin. Under tiden 11/9-12/11 sågs sträckande **råkor** på flera

Nötkråka, smalnäbbad. Har en mer jämnsmal näbb och lång näbb i jämförelse med den Europeiska rasen "tjocknäbbade" som har grövre näbb speciellt vid näbbroten. Svåra att rasbestämma. "Smalnäbbade" har även bredare vitt stjärtband.

Foto: Torbjörn Arvidson

olika platser. I flockar med gråsiskor har även enstaka **snösiskor** konstaterats. 18/11 sågs 1 ex vid Ormesta åkrar och 26-27/11 fanns 1 ex vid Bärsta åkrar, Kvismaren. I somras fanns tecken på att en begynnande invasion av **bändelkorsnäbb** var på gång. Med sex noteringar i september, tre i oktober och två i november bekräftas väl de tecknen till viss del även om antalen har varit blygsamma. Noterbart är 3 ex vid Högmans hage, Ekeby, 8/11. Första **tallbitten** dök upp i slutet på november med 1 hane vid Svenshyttevägen. Snabbt följdes det av 2

ex i Skåleklint 28/11 samt 8 ex vid Kärlenbergen, Villingsbergs skjutfält även det 28/11. Enstaka **lappsparvar** har sträckt söderut 4/9-26/10. Slutligen en notering om 7 st **snösparvar** vid Strandpromenaden, Rynningeviken 3/10. Med denna vinterfågel avslutas rapporteringen och det är bara att rusta sig för spännande fågelskådning i ett vintrigt Närke. Dags att hitta en fjälluggla kanske. Det är 20 år sedan sist. 🐦

Ännu lever Ornitologiska Klubben

Jan Gunnarsson

Det ska handla om OK, den sjuttioåriga skådarklubben som nu firat sitt jubileum. Där är medelåldern bland de invalda medlemmarna ett stycke över sjuttio. Det hindrar inte att många är i farten i fågelmarkerna och håller bra koll på läget.

OK bildades i en tid då lokal skådarförening saknades. De fågelintresserade var medlemmar i jaktorganisationer eller den ganska nystartade Örebro Biologiska Förening. Först under året före OK:s tillblivelse fick landet en riksförening för ornitologin, Sveriges Ornitologiska Förening. Det fanns också avarter inom fågelintresset, folk som var äggsamlare exempelvis. Vid OK:s bildande tog man avstånd från sådant och det beslutades att medlemmar skulle tas in genom inval för att klubbens principer skulle vidmakthållas. För att bli invald skulle man dessutom visa ett aktivt intresse för själva klubben. Det var tjugoen

aktiva skådare som valdes in under klubbens första år 1946. De fick de lägsta medlemsnumren i OK, 1 Mäster Erik och uppåt. Dessa män som senare kunde ge tyngd åt sina inlägg i diskussionerna med påpekandet: "I kraft av mitt låga nummer..."

Så rullade det på. Klubben blev uppmärksam i landet, inte minst genom OK 1 Erik Rosenberg som var en känd auktoritet och banbrytare för den fältornitologi vi alla bedriver i dag. OK 2 Knutte Borg hängde mycket med Rosenberg ute i markerna. Knutte var musiker i den kända orkestern Whispering och kunde fortsätta direkt från spelningarna ut i de arla fågelmorgnarna. Det var Knutte som utvecklade klubbens ceremonier, inte minst de årliga marsbloten som under Knuttes aktiva tid kom att utvecklas till något av en Knutte Borg-show men också en viktig träffpunkt för tongivande fågelintresserade från olika håll i landet. Det är nog få tidigare kändisar inom skådarnas led som aldrig varit med på en OK-aktivitet. Vid några tillfällen har även kvinnor deltagit. De upphöjdes strax till valkyrior.

Det är inte dåligt det, med en klubb som under större delen av året har ett möte varje tisdagskväll, i de flesta fall med ett intressant program. Numera har ambitionen sänkts till varannan tisdag men ändå. Vid mötets start har hövdingen tagit plats vid bordets huvudända, i en stol med de två korparna Orvar och Karske sittande på varsin sida av ryggstödet. Ett ljus tänds och rundsnacket i församling-

en skall då upphöra. En rapportrunda avklaras, först Oset, därefter Kvismaren, så följer Tysslingen och Kilsbergen med avslutning landskapet i övrigt. Alla obsar noteras i stora luntor vilket gett ett ymnigt material från de många åren. Dessutom genomförde klubben under en oerhörd massa år den s.k. Osetvakten där medlemmarna turades om att besöka Oset och notera fågelförekomsten, vecka för vecka, år från år.

Många är de färgstarka personer som satt sin prägel på Ornitologiska Klubben. Jag minns från min första tid som gäst hos klubben, i lokalen på Rynningegatan, munhuggningarna mellan OK 2 och OK 4 Axel Adolfsson. Den sistnämnde var också aktiv inom Örebro Biologiska. Nu var det rapportrunda under mötet och Knutte ville se det hela rappt och koncentrerat så inte hela kvällen skulle flyta förbi. Adolfsson ville gärna tala och bredda ut sig. Hans fågelrapport kunde börja med en stämningsfull beskrivning av den gryningstimma då han var på väg ut i fält och det hela tedde sig långgrandigt. Knutte höjde rösten: ”Rapporter!”

Adolfsson låtsades inget höra utan malde lugnt på.

”Rapporter” ropade Knutte igen och dunkade i bordet. Till slut blev det väl en rapport.

Klubben hade mycket att göra med skötseln av ”naturparken” Oset som kommunen hade in-stiftat sedan Erik Rosenberg påvisat områdets kvaliteter som fågellokal. Klubben fick överta ett gammalt luftbevakningstorn och satte upp det i en dunge utåt vattnet vilken kom att kallas Torndungen. OK 26 Rohian Sörling var ansvarig för tornet och även för kontakterna med kommunen. Ofta hade klubben synpunkter på brister i kommunens skötsel av området. Sådant kom upp under tisdagsmötena och kunde utmynna i att Sörling genast under mötets gång greppade telefonen och ringde upp den ansvarige tjänstemannen varpå den närvarande skaran kunde höra Rohian skaka om den uppringde med ett kraftfullt och bestämt tonfall och språk. Där gick det nog inte att

komma med några undanflykter.

Bland okejarna, som medlemmarna brukar kallas, har funnits människor ur alla samhälls-klasser, läkare, målare, en frisör, egna företagare, chaufförer, tjänstemän inom statsförvaltning eller banker, televerkare, lagerarbetare, bokbindare, kommunalarbetare, ja listan kan göras lång. Här har man umgåtts och fågelskådat, sida vid sida och det har aldrig varit tal om några sociala skillnader, här är det fågelintresset och kamratligheten som styr. På den vägen är det.

Men i dag har vi Närkes Ornitologiska Förening som den allomfattande i landskapet. Hur ska det bli med OK? Intresset bland dem som inbjudits till klubben har varit allt mera ljumt, antalet invalda sedan 1946 har ännu inte kommit upp i etthundra och många tidigare kämpar är nu borta. En hövding, läs ordförande, som initierade klubbens modernisering var OK 58 Olle Karlsson som tyvärr gick bort förra året efter långvarig sjukdom. Det verkställdes en stor genomgång av det digra material inklusive ett helt bibliotek som samlats under de många OK-åren och av det kvarvarande har skapats ett Rosenbergsarkiv som förvaras hos Arkivcentrum i Örebro. I klubbens lokaler i Krogstugan, Karlslund är Erik Rosenbergs arbetsrum återuppbyggt. Det avses bli flyttat till det kommande Naturum vid Naturens hus bara bygget blir av. Den som hållit i materialgenomgången är den för de flesta välbekante Loffe, OK 73 Lars Bergqvist. Samtidigt en berättare av rang som utan vidare fyller de något stillsamma lördagseftermiddagarna vid marsbloten med en aldrig sinande ström av roliga historier inte minst från arbetslivet. Ja, ni andra har nog också åtnjutit förmånen att få höra Loffe berätta.

Klubben har under årens lopp engagerat sig i frågor om fågel- och naturskydd. En nutida kämpe i detta arbete är OK 84 Björn Wiksell. Här har planer på icke önskvärda vindkraftverk stoppats och tillkomsten av den nya reservatsdelen vid Myrö kan vi nog tacka klubben för genom dess engagemang i byggpla-

nerna för Elektroskandias anläggning.

I dag leds klubben av en tf hövding. Det är OK 67 Anders Westergren som tagit sig an uppgiften med stor energi. Givetvis är det många kontakter mellan OK och NOF. De flesta i dag aktiva ok-are är också medlemmar i NOF, några även med uppdrag. 🐦

Ungdomsaktiviteter - Se www.birdlife.se/nof-net/aktiviteter under rubrik Ungdomsgruppen.

Tjejaktiviteter - se Ami & Åsas tjejgrupp nedan. Annika Lorin har studiecirkel för tjejer på våarna.

NOF:s Exkursioner och resor våren 2017

Lördag 7 januari 2017 - Artrace första lördagen efter nyår. Har du inte varit med förut? Nu är det dags! Anmäl dig och kompisen/kompisarna till den här aktiviteten. Ställ upp i den klassiska varianten eller i den nya snabbt växande ekologiska klassen där du bara utnyttjar miljövänliga färdmedel. Start 00:00 och målgång kl 16:00 på Gröna Grodan i Örebro, där vinnarna koras. Anmäl ditt lag bestående av minst två personer till Håkan Persson med ett sms till

076-551 56 81. Har du ingen att tävla med? Kontakta Håkan så ordnar han plats i ett lag. Se NOF:s hemsida för ev. uppdatering av info.

16, 18 och 22 jan. Lär dig mer om vittfåglar
Kort utbildning i ämnet. Två teorikvällar i januari, måndag 16 januari och onsdag 18 januari, sedan provar vi våra kunskaper i praktiken på söndagen den 22 januari med en exkursion till Stockholms ström. Anmälan sker till Kent Halttunen via mejl: kent.halttunen@tele2.se, eller via sms: 070-2161130. Anmälningsavgift: 200 kronor. Sedan tillkommer kostnad för resan till Stockholm: 250-300 kronor.

Krogstugan där Ornitologiska Klubben huserar. Foto: Anita Ahlberg

Fredag 27 – måndag 30 januari – Vinterfåglar Inpå Knuten. Hela Sverige räknar fåglar. Räkna vid ditt fågelbord eller vid någon av kommunens fågelmatningar! Hjälp till att utöka kunskapen om våra vinterfåglar du också. Det är enkelt och kravlöst men gör stor nytta. Mer information kommer på vår hemsida i januari.

Söndag 5 februari – Garphyttans nationalpark. Grill och skåda i ett av Närkes vackraste vinterlandskap NOF och ÖNF genomför traditionsenligt den här exkursionen första söndagen i februari. Överraskningarna finns där ute i skogen, kanske får vi se den diskreta tretåiga hackspetten eller någon annan vinterbekantskap. Klä dig varmt, ta med något att grilla och följ med. Samling vid p-platsen, Garphyttans nationalpark 09.30. Guide är Lars Johansson.

Lördag 4 mars – Örnräkning - Vill du vara med och spana efter örn vid årets örnräkning som pågår runt Hjälmaren under lördagen mellan klockan 10 och 12. Intresserade är välkomna att hjälpa till och hitta örnar vid Rånnesta vid Tysslingen, Venastugan Vid Rynningeviken, Öby kulle vid Kvismaren och vid bron över till Ässön!

Lördag 4 mars – söndag 5 mars - Fågelguidning vid Svansjön i Rånnesta, Tysslingen startar. **Guidning med svanräkning äger rum varje lördag och söndag i mars och första helgen i april.** Guider finns på plats för

att berätta för intresserade om svanarna och alla de andra vårfågeln. Kolla efter de svarta västarna med NOF:s logga på ryggen så får du hjälp med allt du behöver veta om svanarna. Guidningen sker mellan klockan 9 och 13.

Uggleveckan är fredag 17 mars - söndag 26 mars. För femte året i rad arrangerar NOF en uggleveckan med ugglelyssningar på olika håll i landskapet. Eftersom ugglor är nyckfulla och väderberoende bestämmer vi ganska sent vart vi åker. När det närmar sig kommer mer information på vår hemsida om var, när och med vilken ledare det blir. Välj den kväll som passar dig bäst! Kontaktpersoner för uggleveckan är Lars Johansson 070-558 99 06 och Anna-Karin Törnblom 070-688 91 61.

Söndag 9 april - Exkursion till Hälleskogsbränna i Västmanland. Hälleskogsbrännan är en del av det område som drabbades av den stora skogsbranden sommaren 2014. I brandens spår växer ny grönska fram och djur och fåglar har vänt tillbaka. Det är både fascinerande och skrämmande att se hur dramatiskt naturens krafter har ändrat landskapet.

Följ med till området som brann 2014 och se hur naturen och fågellivet återhämtat sig. Vår guide är Lennart Waara från Surahammar. Mer info och anmälan sker till Ronnie Lindqvist 070-262 14 17

Annandag påsk måndag 17 april – Cykelspaning från Oset till naturreservatet Ekeby dreve och Framnäs. Vi spanar efter nyankomna vårfåglar i skir grönska. Vi cyklar från Erik Rosenbergsstugan 09.00 och håller på så länge orken räcker till. Ta gärna med stora matsäcken! Detta är ett samarrangemang med Almby-Norrbyås hembygdsförening.

Kontaktpersoner för NOF:s exkursioner är Lars Johansson 070-558 99 06 och Anna-Karin Törnblom 070-688 91 61. Uppdaterad information finns på NOF:s hemsida www.bird-life.se/nofnet.

Ami & Åsas tjejgruppsprogram hösten 2017

Lördag 7 januari - Artracet – Vi deltar med

ett lag i ekoklassen. Om du vill vara med anmäl dig till Ami 070-944 73 00 eller Åsa 073-332 20 31 så sätter de ihop laget och anmäler till Håkan Persson.

Lördag 28 januari – Vinterfåglar Inpå Knuten – Samling vid Krogstugan i Karlslund för att räkna fåglar vid matningen där klockan 10.00.

Tisdag 7 februari – Fåglars namn och lyxig soppa – Inomhusmöte med Ulf Jorner som föredragshållare. Gillestugan, Visthusgatan 6, Örebro i Kollektivhuset klockan 18.30. Anmälan sker till Ami 070-944 73 00 eller Åsa 073-332 20 31 så du är säker på att få soppa.

Vecka 12 – Uggleveckan – När det närmar sig datumet kommer mer information på vår hemsida om var och när tjejerna åker på spaning!

Torsdag 6 april – Spaning efter de första vårfågeln i Oset. Samling vid Reningsverket/Cementrännan kl 18.00.

Torsdag 27 april – Vårfåglar runt Åslaholmen. Samling vid Lövhholmens parkering klockan 18.00 eller för samåkning från Näsbytornets parkering kontakta Ami 070-944 73 00 eller Åsa 073-332 20 31.

Lördag 6 maj – söndag 7 maj – Vår numera traditionella övernattnings på Öby kulle. Vi ligger i vindskjulet på kullen och lyssnar efter nattens ljud.

Alla är välkomna att övernatta! På söndag morgon är det samling klockan 07.00 för mera spaning för alla de som inte har övernattnat.

Torsdag 18 maj – Nu är det dags för spaning efter vadare vid Lillängen i Oset. Samling vid Näsbytornets parkering klockan 18.00.

Fredag 2 juni – Kvälls/nattlyssning efter nattskärra och vaktel i Kilsbergskanten. För samåkning samling vid Haga centrum klockan 18.45 annars vid Hälsingestugan klockan 19.00 så börjar vi med en grillkväll vid brasan innan vi ger oss ut i kvällningen. Ta med egen korv!

Tisdag 6 juni Sveriges nationaldag – Tysslingen runt på cykel. Nu bör försommaren stå

i sin bästa blom. Samling vid Krogstugan i Karlslund klockan 09.00.

Juli-augusti - Planering för en exkursion till Knut-höjdsmossen. Se kommande info på hemsidan!

Gunilla Persson 070-171 27 71, Anna-Karin Törnblom 070-688 91 61 och Sandra Tengelin 070-372 19 29 kommer att ersätta Ami och Åsa vid några tillfällen under våren!

Vid alla exkursioner utgår en frivillig avgift på 20 kr till vår fågelfond. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bilresor betalas direkt till förare med 7 kr/mil och resenär. (Rekommendation från styrelsen fr.o.m. 2014.) Vid resor med övernattnig tas en mindre avgift ut av deltagarna för administration och till vår fågelfond.

Inomhusmöten våren 2017

19 januari. Ulrik Lötberg berättar om skräntärna och silltrut. Ulrik som driver projektet skräntärna, visar bilder på tärnor och andra kustfåglar och berättar om sitt arbete med bevarandet av skräntärnan i skärgården.

Ronnie Lindqvist, PR Birding kommer att presentera sin verksamhet.

16 februari. Välkomna till NOF:s årsmöte.

Efteråt visar Torbjörn Arvidson ett bildspel med titeln Fågelmöten från det gångna året 2016. Det blir fantastiska bilder på fåglar, fjärlar och natur.

16 mars mars. En resa med Lotta Berg genom fågelSverige – med några nedslag. Här bjuds ett högst personligt urval av kända och mindre kända fågellokaler från söder till norr, med fågel- och naturbilder vilka är tänkta som inspiration till egna utflykter.

20 april. Planering pågår för ett möte med inriktning på jordbruk.

Inomhusmötena äger rum kl 19 i Vasakyrkan, Vasagatan, Örebro

Ringmärkta fåglar

Ringar från döda eller avlästa data från levande fåglar sänds till:

Naturhistoriska riksmuseet, Ringmärkningscentralen, Box 50 007, 104 05 Stockholm tel. 08-5195 40 80. Fax 08-5195 42 44.

Uppge plats, omständigheter som dödsorsak, tid m m för fyndet.

Rapportera via webb:

www2.nrm.se/rc/rc-formular.html.se

Fågelakuten

Besvarar frågor om skadade eller tillvaratagna fåglar. Tar hand om skadade fåglar för rehabilitering. E-post: fagelakuten@telia.com. Se även vår hemsida: www.sofnet.org/nofnet/om-nof/fagelakuten.

Fågeldoktor'n

Staffan Ullström, Gällersta 244, 705 94 Örebro, tel. 019-23 92 37, 076-712 18 88

Övriga

Leif Sandgren, Örebro, tel. 070-256 73 95

Tage Carlsson, Vretstorp, tel. 0582-66 00 11

Leif Bertilsson, Fjögesta, tel. 0585-311 46

Ulla Wallin, Frövi, tel. 0581-331 79

Statens vilt

Den som påträffar ett dött djur av nedanstående arter skall anmäla detta till polisen för vidarebefordran till något av landets större naturhistoriska museer.

Artlista för fåglar:

Fiskgjuse	Svarttärna
Bivråk	Storkar
Örnar	Rördrom
Glador	Lunnefågel
Kärrhökar	Salskrake
Falkar	Svarthalsad dopping
Tornuggla	Skärfläcka
Hökuggla	Gråspett
Berguv	Vitryggig hackspett
Fjälluggla	Mellanspett
Lappuggla	Kungsfiskare
Slaguggla	Härfågel
Fjällgås	Blåkråka
Skräntärna	Sommargylling

NOF:s försäljningsmateriel

NOF-kåsa, mörkgrön, m. NOF-logga	30 kr
NOF-dekal små	3 kr/st
stora	10 kr/st
Artlista Närke	gratis
Småfågel-, grå-, flugsappar- och starholk	75 kr/st
Knip- och uggleholk	400 kr/st

NOF-keps, svart med broderad vit logga i storlek för alla. 150 kr/st
Porto + frakt tillkommer

Vill du handla? Vänd dig till Bengt Jalsborn
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro, Tel. 019-12 70 80,
070-113 47 99. E-post: b.jalsborn@gmail.com

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Sammanställande: Johan Åhlén Tel. 070-536 62 91
Pålsbodagatan 13 70218 Örebro

E-post: johan.ahlen@hotmail.com

Övriga medlemmar: Magnus Friberg, Ove Pettersson och Andreas Sandberg

Skjutfältsbesök?

Planerar du utflykt till Kilsbergen och skjutfälten kan du kolla på webbplats www.skjutfalten.se vilka dagar dessa är avlysta.

Fågelskyddsgruppen

Sammanställande: Vakant

Övr. medlemmar: Jonas Engzell o Åke Pettersson

Skogsgruppen

Sammanställande: Ronnie Lindqvist,

Bertil Waldéns gata 6, 702 15 Örebro

E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Övr. medlemmar: Krister Håkansson o David Tverling

Jordbruksgruppen

Sammanställande: Kent Halttunen, Nygård, Norra

Folkavi, 719 91 Vintrosa E-post: kent.halttunen@tele2.se

Övriga medlemmar: Lars Johansson

Osetkommittén

Kommunens kommitté för skötsel av naturreservatet

Oset-Rynningeviken. NOF:s representant är:

Leif Sandgren, Tuppa Klaras väg 18, 702 29 Örebro

Tel. 070-256 73 95. E-post: leif.tuppaklara@gmail.com.

Svansjön Tysslingen

NOF:s representant i stiftelsen: Helny Olsson,

Arvaby, 719 95 Vintrosa, Tel. 019-29 90 03 eller

070-5762981. E-post: helny@telia.com

NOF:s tjejrupper

Ami Sundén, Tel. 070-944 73 00

Annika Lorin, Tel. 019-24 48 46

Kamakura

Nyhet!

Kamakura EDV-81 25-55x W

Innehållsförteckning

Omslagsbild: Stjärtnes Text:Ann-Margret Elmroth	1
Ordföranden har ordet Ulf Jorner	1
Kallelse till årsmöte 2017 Styrelsen	3
Redaktionsmedlemmar slutar Ann-Margret o Åke	4
Nya NOF-medlemmar	4
Tretton år med Fågelakuten Leif Sandgren	4
Isabellastenskvätta i Närke Åke Lorin	7
Vem vill du ska bli Årets Gulspurv? Styrelsen	8
Staffan Ullströms 100:e förstasida till FiN Ann-Margret Elmroth	8
Bildgåtan Anita Ahberg	10
Öland – fåglarnas och de starka vindarnas ö Thord Eriksson och Christer Tegelid	11
Märkplats Venan Lennart Eriksson	15
Rävgångsmaden Leif Sandgren	16
Myrö Våtmark Leif Sandgren	18
Klubb eller förening? Åke Lorin	22
Exkursion till Hönö 28 – 30 oktober 2016 Anders Eriksson, Nils Eriksson och Conny Hedengren	22
Hemsidan Kent Halltunen	24
Johan Åhlén upptäckte en ny Närkeart Kent Halltunen	26
Arbetet med Närkes Fågelatlas är i full gång Ronnie Lindqvist	26
OBSat i Närke marker perioden maj - augusti Ove Pettersson	28
Ännu lever Ornitologiska Klubben Jan Gunnarsson	32
Program	35